

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

**İLKOKUL İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN KALIPSAİ İFADELERLE
(FORMULAİC EXPRESSIONS) İLGİLİ FARKINDALIK DÜZEYİ**

HAZIRLAYAN
ÖZLEM ÇUKURLU AYDIN

DANIŞMAN
PROF. DR. GÖKHAN ÖZSOY
DR. ÖĞR. ÜYESİ HAYRİYE GÜL KURUYER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2021

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak savunduğum “İlkokul İngilizce Öğretmenlerinin Kalıpsal İfadelerle (Formulaic Expressions) İlgili Farkındalık Düzeyi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

11/11/2021

Özlem ÇUKURLU AYDIN
17530700012

ÖZET

İLKOKUL İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN KALIPSAİ İFADELERLE (FORMULAIC EXPRESSIONS) İLGİLİ FARKINDALIK DÜZEYİ

Bu çalışmanın amacı ilkokulda görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeylerini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Giresun ilinde ilkokullarda çalışan 30 İngilizce öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma verileri Kalıpsal İfade Farkındalık Formu ile toplanmıştır. Form demografik bilgiler, öz-değerlendirme ve kalıpsal ifade farkındalığı olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Demografik bilgiler kısmında öğretmenler yaş, cinsiyet, öğretmenlik tecrübesi ve mezun oldukları bölümleri içeren dört ayrı soruyu yanıtlamışlardır. Öz-değerlendirme bölümünde katılımcılara kalıpsal ifadeler ile ilgili inançlarını belirlemek amacıyla altı maddeden oluşan sorular yöneltilmiştir. Kalıpsal ifade farkındalığı bölümü uygulama ve değerlendirme olarak iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Uygulama soruları ile öğretmenlerin kalıpsal ifade konu alan bilgisini belirlemek amaçlanmış ve sınıflandırma düzeyinde iki farklı soru hazırlanmıştır. Değerlendirme aşamasında öğretmenlerin kalıpsal ifadeler açısından pedagojik yeterliliklerini belirlemek amaçlanmış ve üç ayrı değerlendirme sorusu hazırlanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre ilkokul İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifade farkındalık düzeyleri düşük bulunmuştur. Kadın ve erkek katılımcılar arasında önemli bir fark belirlenemezken görev süresi ve yaş ile farkındalık düzeyinin ters orantılı olduğu görülmüştür. Yaş ve görev süresi fazla olan öğretmenlerin genç ve meslekte yeni olan katılımcılara göre kalıpsal ifade farkındalık düzeyi düşük bulunmuştur. İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olan katılımcılar, İngilizce Öğretmenliği mezunlarına göre teoride daha fazla kalıpsal ifade bilgisine sahiptir ancak uygulamada İngilizce Öğretmenliği mezunları daha başarılıdır. Ayrıca İngilizce Öğretmenliği mezunları daha fazla gelişime açıktır. Araştırma sonuçlarına göre ve İngilizce öğretim müfredatı kazanımları çerçevesinde İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadeler konusunda desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: kalıpsal ifadeler, ilkokul, İngilizce öğretmenleri, farkındalık düzeyi

ABSTRACT

FORMULAIC EXPRESSIONS AWARENESS LEVEL OF ENGLISH TEACHERS AT PRIMARY SCHOOL

This study aims to determine formulaic expressions level of English teachers working at primary schools. For this purpose, case study, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group consists of 30 English teachers working at primary schools in Giresun. Data were collected via Formulaic Language Awareness Form. The form consists of three parts which are personal information, self-assessment and formulaic language awareness. In personal information part, participants wrote information about themselves including their age, gender, teaching experience and graduation department. In the self-assessment section, six questions were asked to the participants in order to determine their beliefs about formulaic expressions. Formulaic language awareness part comprises of two different sections; practice and evaluation. In practice chapter, it was aimed to determine the teachers' knowledge about formulaic expressions and two different questions were prepared at the classification level. In evaluation part, it was aimed to determine the pedagogical competencies of teachers in terms of formulaic expressions and three different questions were asked. Data were analyzed with descriptive analysis method. As a result of the study, it was found that formulaic language level of primary school English teachers is low. While there is no significant difference between female and male teachers, it was identified that age and professional time are inversely correlated with formulaic expressions awareness level. Formulaic expressions awareness level of teachers who are older and have worked as a teacher for a long time, was found to be lower than young and new ones. Participants graduated from English Language and Literature Department know more theoretical formulaic phrases than English Language Teaching Department graduates yet, in practice graduates of English Language Teaching Department are more successful. Also, they are more open to development. Based on the results of the study and in the English curriculum framework, teachers need to be supported in regards to formulaic expressions.

Key words: *formulaic language, primary school, English teachers, awareness level*

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında başta bilgi, birikim ve tecrübeleri ile yolumu aydınlatan ve desteği ile daima daha ileri gitmemi sağlayan kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Gökhan ÖZSOY'a ve Doktor Öğretim Üyesi Hayriye Gül KURUYER'e sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Lisans hayatım ve yüksek lisans dönemi boyunca her daim bana destek olan kararsız kaldığım her konuda engin bilgi birikimleri ile beni aydınlatan, ilgisini ve önerilerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Doç Dr. Cemal ÇAKIR'a çok teşekkür ederim.

Bu zorlu süreçte değerli vaktini bana ayırarak desteğini benden hiç esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Emel BAYRAK ÖZMUTLU'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmalarım boyunca maddi ve manevi destekleriyle beni hiç biz zaman yalnız bırakmayan başta kıymetli eşim olmak üzere tüm aileme teşekkür ederim.

Bu zorlu süreçte her daim yanımda olan kıymetli dostlarıma ve çalışmamda yer alan öğretmenlere ayrıca teşekkür ederim.

Özlem ÇUKURLU AYDIN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	x
GİRİŞ	1
1. Araştırmanın Amacı	2
2. Araştırmanın Önemi.....	3
3. Sayıtlar.....	4
4. Sınırlıklar	4
1. KURAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMASI.....	5
1.1. Kalıpsal İfadeler (<i>Formulaic Expressions</i>).....	5
a. Kalıpsal İfadeler Nedir?	5
b. Kalıpsal İfadeler Nasıl Belirlenir?	6
c. Kalıpsal İfadelerin Sınıflandırılması	8
1.2. Kalıpsal İfadeler ve İletişim	11
1.3. Kalıpsal İfadeler ve Eğitim-Öğretim Süreci.....	14
YÖNTEM	17
1. Araştırma Modeli.....	17
2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	17
3. Araştırma Süreci.....	19
3.1. Kalıpsal İfadelerin Seçimi	19
3.2. Veri Toplama Aracının ve Sorularının Belirlenmesi	21
3.3. Veri Toplama.....	28
4. Veri Analizi.....	29
4.1.Birinci Kısım: Demografik Bilgiler	29
4.2.İkinci Kısım: Öz-değerlendirme Soruları.....	29
4.3.Üçüncü Kısım: Continuum Tablosu Etkinlikleri	30
4.3.1.Etkinlik 1	30
4.3.2. Etkinlik 2	30
4.4.Dördüncü Kısım: Değerlendirme Soruları Etkinlikleri	31
4.4.1. Etkinlik 3	31

4.4.2. Etkinlik 4	31
4.4.3. Etkinlik 5	32
BULGULAR	33
1. Öz-değerlendirme Sorularından Elde Edilen Bulgular	33
2. <i>Continuum</i> Tablosundan Elde Edilen Bulgular	40
3. Değerlendirme Sorularından Elde Edilen Bulgular	51
TARTIŞMA	59
a) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Yaş Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri	59
b) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Cinsiyet Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri	59
c) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Öğretmenlik Süresi Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri	60
d) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Mezun Olunan Bölüm Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri	61
e) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri.....	62
SONUÇ	66
KAYNAKÇA	68
EK	71
ÖZGEÇMİŞ	68

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Kalıpsal ifadelerin işlevleri (Functions of formulaic language)	11
--	----

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Kalıpsal İfadeler İçin Kullanılan Terimler (Wray, 2002, s.9)	9
Tablo 2: <i>Formulaic Continuum</i> (Kecskes, 2007; s.193)	10
Tablo 3: Katılımcıların Demografik Bilgileri	18
Tablo 4: <i>Formulaic Continuum</i> (Kecskes, 2007; s.193)	20
Tablo 5: Öğretmenlere Ait Demografik Bilgi Soruları	22
Tablo 6: Kalıpsal İfade Öz-değerlendirme Formu	23
Tablo 7: Etkinlik 1 ve Açıklaması	24
Tablo 8: Etkinlik 2 ve Açıklaması	25
Tablo 9: Etkinlik 3 ve Açıklaması	26
Tablo 10: Etkinlik 4 ve Açıklaması	27
Tablo 11: Etkinlik 5 ve Açıklaması	28
Tablo 12: Yaş Faktörüne Göre Öz-Değerlendirme Cevapları	33
Tablo 13: Cinsiyet Faktörüne Göre Öz-Değerlendirme Cevapları	35
Tablo 14: Görev Süresine Göre Öz-Değerlendirme Cevapları	36
Tablo 15: Mezun Olunan Bölüme Göre Öz-Değerlendirme Cevapları	39
Tablo 16: Yaşa Göre <i>Continuum</i> Tablosu Cevapları	41
Tablo 17: Cinsiyete Göre <i>Continuum</i> Tablosu Cevapları	43
Tablo 18: Görev Süresine Göre <i>Continuum</i> Tablosu Cevapları	45
Tablo 19: Mezuniyete Göre <i>Continuum</i> Tablosu Cevapları	48
Tablo 20: Etkinlik 2: Kalıpsal İfadeler ve Türleri.....	50
Tablo 21: Etkinlik 3 ve Cevapları	52
Tablo 22: Etkinlik 4 ve Cevapları	54
Tablo 23: Etkinlik 5 ve Cevapları	56

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

AÖF	: Açık Öğretim
DBS	: Duruma Bağlı Sözceler
GB	: Gramer Birimleri
İDE	: İngiliz Dili ve Edebiyatı
İÖ	: İngilizce Öğretmenliği
KF	: Konuşma Formülleri
Kİ	: Kalıpsal İfadeler
ÖF	: Öbek Fiiller
SAB	: Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

GİRİŞ

Teknolojinin günlük hayatımızdaki kullanım alanlarının artması ile dünya çapında farklı kültürden birçok insan birbiri ile daha kolay iletişime geçmeye başlamıştır. Bunun sonucunda bireyler birbirlerini daha rahat anlayabilmek adına ortak bir dil (*Lingua Franca*) arayışına girmiştir (Kesckes, 2007). Bu kapsamda İngilizce dünya genelinde bireylerin en çok tercih ettiği dil olmuş (Kesckes, 2007) buna bağlı olarak İngilizce öğretim programlarının da içeriği değişmiştir (Üstünbaş, 2014). Uzun yıllardan beri süregelen gramer temelli öğretim modeli yerini iletişim temelli öğretim yöntemine bırakmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2018 yılında İngilizce Öğretim programında yaptığı güncellemeler ile Türkiye'de de iletişim temelli kazanımlar İngilizce müfredatında yerini almıştır (MEB, 2018).

Son zamanlarda yapılan araştırma sonuçlarına göre kalıpsal ifade kullanımı cümleler arasındaki duraksama sürelerini azaltarak konuşmada akıcılığı arttırmakta ve iletişimi kolaylaştırmaktadır (Schmitt, 2004; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016; Wray, 2002). Kalıpsal ifadelerle cümlelerin/kelimelerin zihinde işlenme süreci kısaltmakta böylece iletişim daha kolay hale gelmektedir (Gerard, 2007; Kesckes, 2007; Üstünbaş, 2014; Wray, 2002). Bu sayede insanların sosyalleşme oranı artmaktadır (Kesckes, 2007; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016). Bununla birlikte konuşma sırasında kalıpsal ifade kullanmak kadar, ifadelerin doğru ve yerinde kullanımı da önem arz etmektedir. İletişim esnasında uygun ve düzgün kalıpsal ifade kullanımı ile konuşmacı toplumun temelini oluşturan görgü kuralları, ast-üst ilişkisi, ahlaki/dini normlar ve ilişkiler gibi konularla daha kolay baş edebilmektedir (Preffier, 2017). Böylece iletişim daha açık ve sorunsuz bir hale gelmekte ve kişiler arası etkileşim artmaktadır (Üstünbaş, 2014; Wray, 2002). Zengin kalıpsal ifade bilgisine sahip bireyler ise konuşulanları daha iyi kavramakta, cümlelerin bir kısmını duyamamış olsalar bile zihinlerinde tamamlayabilmektedirler.

Kalıpsal ifadelerin konuşulanları anlamayı kolaylaştırdığı (Çakır, 2010; Schmitt, 2004; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016; Wray, 2002), iletişimi sürdürmeye yardımcı olduğu (Kesckes, 2007; Üstünbaş, 2014; Wray, 2002) ve sosyal iletişim becerilerini arttırdığı (Çakır, 2010; Kesckes, 2007; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016; Wray, 2002) düşünüldüğünde bu ifadelerin doğru bir şekilde öğrenilmesi, uygun ve yerinde kullanılması oldukça önemlidir. Bu da bireylerin kalıpsal ifadelere

mümkün olduğunca çok maruz kalmalarını ve ifadelerin farkına varmalarını gerektirmektedir. Hangi ifadenin nerede ve nasıl kullanılacağı ise uygun bağlamın sağlanmasıyla gerçekleşebilmektedir. Bu çerçevede İngilizce derslerinin içeriğinin ders kitapları ve öğretmenlerden oluştuğu (Meunier, 2012) gerçeği göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin kalıpsal ifadeler ile karşılaşma sıklıkları İngilizce ders kitapları ve öğretmenler ile sınırlı kalmaktadır.

Türkiye’de İngilizce öğretimi ikinci sınıfta başlayıp yükseköğretime kadar devam etmektedir ancak İngilizce ile iletişim kurma bireyler için sorun teşkil etmektedir. Eğitim- öğretim sürecinin ders kaynakları İngilizce ders kitapları ve öğretmenler ile sınırlıdır. Bu nedenle ders esnasında öğrencilerin iletişimin temel taşı sayabileceğimiz kalıpsal ifadeler ile karşılaşma sıklıkları büyük oranda öğretmenlere bağlıdır. Bu çerçevede bu çalışmada İlkokulda görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyi nedir? sorusu cevaplanmaya çalışılmıştır. Bu soruya bağlı olarak;

1. İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyleri yaşa göre farklılık göstermekte midir?
2. İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
3. İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyleri öğretmenlik yapılan süreye göre farklılık göstermekte midir?
4. İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyleri mezun olunan bölüme göre farklılık göstermekte midir?

Sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Araştırmanın Amacı

19. yüzyıldan bu yana kalıpsal ifadeler üzerine yapılan araştırmalar (Wray, 2002) kalıpsal ifadelerin dilin önemli bir parçasını olduğunu (Erman ve Warren, 2000; Schmitt, 2004) ve iletişim sürecinde akıcılığı artırarak kişilerin birbirini anlamasını ve sosyal iletişim becerilerini arttırdığını (Keskes, 2007; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016; Wray, 2002) göstermiştir. Bunun yanı sıra küreselleşmenin etkisi ile dünya genelinde kültürler arası iletişim kurma imkânı ve ihtiyacı artarak ortak

bir dil arayışına neden olmuştur (Keskes, 2007). Bu değişim İngilizce öğretim müfredatına da yansımış, geleneksel dil öğretim yöntemi yerini iletişim temelli eğitim-öğretime bırakmıştır. Bununla birlikte İngilizce öğretmenleri ve ders kitapları eğitim-öğretim sürecinde tek kaynak olmaya devam etmektedir (Meunier, 2012). Bu nedenle öğretmenlerin sahip olduğu nitelikler, öğretim yöntem ve teknikleri gibi birçok faktörün öğretim sürecinde etkili olduğu (Sünbül, 1996) gerçeğinden yola çıkarak bu çalışmada ilkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyini belirlemek amaçlanmıştır.

2. Araştırmanın Önemi

Kalıpsal ifadeler üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde literatürde yer alan çalışmaların genel olarak kalıpsal ifadelerin ne olduğu ve nasıl belirlendiği (Schmitt, 2004; Wood, 2002; Wray, 2002), iletişimdeki rolü (Çair, 2010; Keskes, 2007; Kılıç, 2015; Preffier, 2017; Schmitt, 2004; Wray, 2002; 2016) zihinde işlenme süresi (Wray, 2002) okuma-anlama hızına etkisi (Conklin ve Schmitt, 2008; Gerard, 2007) gibi konuları kapsadığı görülmektedir. Kalıpsal ifadelerin öğrencilerin konuşma becerilerine (Preffier, 2017; Wood, 2006) ve akademik başarılarına etkisi (Kılıç, 2015; Üstünbaş, 2014; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016) de bu konuda yapılan çalışmalar arasındadır. Ancak bu çalışmalar daha çok üniversite öğrencileri ile yürütülmüştür.

İlkokul bazında kalıpsal ifadeler ile ilgili yapılan çalışma olarak Çukurlu ve Özsoy'un (2020) İngilizce ders kitaplarında kalıpsal ifadelerin kullanıma durumunu konu edinen araştırması ile Çakır'ın (2010) çocuklara kalıpsal ifade öğretimi konulu çalışmasına rastlanılmıştır. Bununla birlikte Meunier'e (2012) göre derslerin en önemli kaynağı öğretmenler ve ders kitaplarıdır. Ancak, alan-yazında İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifade farkındalık düzeyini konu edinen herhangi bir çalışmaya ulaşılammıştır. Bu nedenle bu çalışmanın alan-yazına katkı sağlayacağı, öğretmenler için düzenlenecek hizmet içi eğitimlerde ve gelişim seminerlerinde program yapıcılarına yol göstereceği düşünülmektedir. Ayrıca, çalışma İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadeler ile ilgili mevcut durumlarını ortaya koyduğu için hizmet öncesi eğitim programlarının bu konudaki yeterliliklerine ilişkin geri bildirim sağlamaktadır. Bu bakımdan hizmet öncesi eğitim programlarının içeriklerinin gözden geçirilerek gerekli düzenlemelerin

yapılmasına, böylece daha nitelikli öğretmenler yetiştirilebilmesine öncülük edeceği öngörülmektedir.

Kalıpsal ifadelerle ilgili çalışmalar, kalıpsal ifade kullanımının konuşulanları anlamayı kolaylaştırdığını (Çakır, 2010; Schmitt, 2004; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016; Wray, 2002), iletişimi sürdürmeye yardımcı olduğunu (Keskes, 2007; Üstünbaş, 2014; Wray, 2002) ve sosyal iletişim becerilerini arttırdığını (Keskes, 2007; Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016; Wray, 2002) göstermiştir. Bu çerçevede bu ifadelerin doğru bir şekilde öğrenilmesi, uygun ve yerinde kullanılması oldukça önem arz etmektedir. Hangi ifadenin nerede ve nasıl kullanılacağı ise uygun bağlamın sağlanmasıyla gerçekleşebilmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin sahip olduğu nitelikler, öğretim yöntem ve teknikleri gibi birçok faktör öğretim sürecinde etkili olmaktadır (Sünbül, 1996). Çakır (2010) geleneksel olarak sözcük ediniminin (lexical acquisition) kelimelerin tek tek ele alınarak anlamları üzerinde durmak olarak tanımlandığını ancak bu yöntemde kalıpsal ifadelerin ya da çoklu kelime kombinasyonlarının göz ardı edildiğini belirtmiştir. Bu bakımdan, bu çalışmanın İngilizce öğretmenlerine rehberlik edeceği, kalıpsal ifadelerin önemi konusunda onları aydınlatacağı ve ders içeriklerini kalıpsal ifade öğretimi bakımından zenginleştirmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

3. Sayıtlar

Bu çalışmada yer alan tüm İngilizce öğretmenlerinin daha önce en az bir kez *pragmatics* (edimbilim) dersi aldığı varsayılmıştır.

4. Sınırlıklar

Bu çalışma Giresun ilinde ilkokullarda görev yapan İngilizce Öğretmenleri ile sınırlıdır.

Bu çalışma COVID-19 salgını döneminde gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma Giresun ilinde devlet okullarında çalışan İngilizce öğretmenleri ile sınırlıdır.

Bu çalışmada yer alan kalıpsal ifadeler ve etkinlikler ilkokul 4. Sınıf *Free Times* ünitesi ve özel bir okulda kullanılan İngilizce ders kitabı ile sınırlıdır.

1. KURAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMASI

1.1. Kalıpsal İfadeler (*Formulaic Expressions*)

a. Kalıpsal İfadeler Nedir?

Dil kullanımında oldukça yaygın olan Kalıpsal İfadeler (*formulaic expressions*), (Nattinger ve DeCarrio, 1989) günlük yaşamımızın da büyük bir parçasını oluşturmaktadır (Gray ve Biber, 2015). Erman ve Warren (2000) yaptıkları çalışmada kalıpsal ifadelerin yazma ve konuşma dilinin yaklaşık yarısını oluşturduğunu, ayrıca yazma diline göre konuşma dilinde daha fazla kalıpsal ifade kullanıldığını belirtmişlerdir. Kalıpsal ifadeler özür dilemek, bir ricada bulunmak, yer-yön tarif etmek gibi birçok farklı amaç için kullanılmaktadırlar (Schmitt, 2004; Wray, 2002). Bu nedenle belli kelime gruplarının toplumun genel algısına uygun belirli cevapları vardır ve konuşma esnasında her iki taraf da iletişimin bu genel çerçeve içerisinde devam etmesini beklemektedir (Kecskes, 2007; Schmitt, 2004; Wood, 2002). Bununla birlikte kalıpsal ifadeler dili kullanan kişilerin ihtiyacına göre değişebilen ve güncellenen dinamik bir yapıya sahiptir (Wray, 2002). Diğer bir deyişle toplumun ihtiyaçları doğrultusunda bazı kalıpsal ifadeler kullanımdan kalkabilir ya da konuşma dilinde yeni bir form kazanarak kullanılabilir.

Kalıpsal ifadeler birçok araştırmacı tarafından değişik şekillerde adlandırılmış ve kategorilere ayrılmıştır (Bostancı, 2017; Preffier, 2014). Literatürde kalıpsal ifadeler için kullanılan 50'yi aşkın farklı ifade bulunmaktadır (Schmitt, 2014; Wray, 2002). Alan-yazında yer alan tanımlardan yola çıkarak kalıpsal ifadelerin sahip olduğu ortak özellikler;

- Birden fazla kelime (*multi-morpheme*) içermek,
- Bir bütün halinde depolanabilme ve geri çağrılabilme,
- Bir defada duraksamadan söylenebilme,
- Derlemde (*corpus*) sık kullanılma olarak sıralanabilir (Akkoç, 2017; AlHassan, 2014; Bostancı, 2017; Kılıç, 2015; Preffier, 2014; Üstünbaş 2014; Weinert, 2017).

Bu açıdan bakıldığında kalıpsal ifadeler için kabul gören en yaygın tanımın en genel haliyle Wray'ın (2002), devamlı olsun ya da olmasın zihinde bütün olarak depolanabilen ve bir defada geriye çağrılabilen kelimeler veya

öğelerden oluşan sözcük dizini tanımlı olduğunu söylemek mümkündür. Ona göre kalıpsal ifadeler dilin kullanılması sırasında gramer kuralları dikkate alınarak oluşturulmaz, daha ziyade zihinde önceden yapılandırılmıştır. Bu kelime grupları daha küçük parçalara bölünebilir gibi görünse de uzun, tek bir kelime gibi işlev görmektedir (Wray, 2002).

Bazı kalıpsal ifadeler çok uzun cümlelerden oluşurken (*You can lead a horse, but you can't make him drink!*) bazıları da oldukça kısadır (*Oh, no!*) (Schmitt, 2004). Ancak, bir kalıpsal ifadenin tamamının öğrenilememesi, hiç öğrenilmediği anlamına gelmemektedir (Schmitt, 2004). Başka bir deyişle, kalıpsal ifadeyi oluşturan kelime grupları genel yapısı ile öğrenilmiş olsa dahi konuşurken vurgulanmayan öğeler, örneğin ses bilimsel bileşenler (*phonemic constituents*), zaman içerisinde kazanılmaktadır (Jones ve Haywood, 2004; Schmitt, 2004). Bunun dışında kalıpsal ifadeler, farklı sözsöl öğelerin yerleştirilebileceği esnek yapısal boşluklara (*flexible slots*) sahiptir (Gerard, 2007; Schmitt, 2004). Bu boşluklara yerleştirilebilecek anlamca ve yapıca uygun kelimeler veya öğeler de zaman içerisinde edinilmektedir. (Schmitt, 2004). Bunun nedeni, kalıpsal ifadelerin anlamsal olarak uyum (*semantic prosody*) içerisinde olmasıdır (Schmitt, 2004). Diğer bir ifadeyle, bir kalıpsal ifadede yer alan yapısal boşluklara gelebilecek kelimeler ya da öğeler cümlemin veya metnin anlamı ile sınırlıdır.

b. Kalıpsal İfadeler Nasıl Belirlenir?

Kalıpsal ifadeler, doğduğumuz andan itibaren ölüm anına kadar kullandığımız dilin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır (MacKenzie ve Kayman, 2016; Wood, 2006). Sözelimi çevremizde küçük bir bebekle konuşan kişilerin ya da cenaze törenlerine katılan bireylerin konuşmalarına kulak kabarttığımızda birbirine benzer nitelikte cümleler kurduklarını duyarız (Gerard, 2007; MacKenzie ve Kayman, 2016). Bunun nedeni dil kullanıcılarının “*What is your current state of well-being?*” gibi gramatik açıdan doğru, ancak iletişim açısından sorun yaratabilecek ifadelerden ziyade “*How are you?*” gibi toplum tarafından kolayca anlaşılabilir özellikte, kullanıma hazır, standart ve tahmin edilebilir cümleleri tercih etmeye yatkın olmalarıdır (Kecskes, 2007; Weinert, 1995; Wood, 2006). Bu çerçeveden bakıldığında anadilde, birden çok dil kullanan toplumlar için ise anadillerde, yer alan kalıpsal ifade miktarının büyüklüğü daha net

görülebilmektedir. Anadildeki kalıpsal ifadeler sayesinde, kullanıcılar her defasında sil baştan cümleler kurmak yerine var olan kalıpsal ifadelerden amaçlarına en uygun olanı/olanları seçerek iletişim kurabilmektedirler (Bolinger, 1976). Ancak, bireylerin kullandığı sözce, cümle veya tümcelerin kalıpsal ifade olarak adlandırılabilmesi için bazı nitelikleri taşıması gerekmektedir (Gerard, 2007; Kecskes, 2007; Schmitt, 2004; Weinert, 1995; Wood, 2006; Wray, 2002, 2012, 2016):

- Birden fazla kelime ya da ögeden oluşma (*multi-morphemes*): bir kelime grubu, sözce, cümle veya tümcenin kalıpsal ifade olarak adlandırılabilmesi için en az iki kelime ya da öge içermesi ve ortaya çıkan yeni ifadenin anlamının parçalardan farklı olması gerekmektedir. Başka bir deyişle, kalıpsal ifadeyi meydana getiren kelimeler ya da ögeler oluşturdıkları bütünün içerisinde kendilerine özgü anlamlarını kaybetmektedir (*non-compositionality*). Bu nedenle kalıpsal ifadeler, parçalarından bağımsız yeni birer oluşumdur.
- Bir defada duraksamadan, tereddütsüz söylenebilme, akıcılık (*fluency*): kalıpsal ifadeler her ne kadar birden çok kelime ya da ögeden oluşmuş olsa da zihinde bir bütün olarak depolanmakta ve tek bir kelime gibi işlem görmektedir. Bu da ifadelerin söylenmesini ve anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.
- Kurumsallaşma/Gelenekselleşme (*institutionalization*): kalıpsal ifadeler, toplumu oluşturan bireylerin bazı kelimeleri veya ögeleri birlikte ve tekrar tekrar kullanmaları sonucunda, uzun bir zaman dilimi içerisinde oluşmaktadır. Bu bireyler ortak bir kültür ve geçmişi paylaştıkları için kalıpsal ifadenin anlamını ve devamında ne geleceğini kolayca tahmin edebilmektedirler. Çünkü kullanılan ifade herkes için aynı anlamı taşımaktadır.
- Sabit olma (*fixedness*): kalıpsal ifadeleri oluşturan kelime veya ögelerin tamamı ya da bir kısmı sabittir, gramer kurallarına uymayabilir (*if I were you*) veya anlamsal olarak mantıklı olmayabilirler. Bu nedenle, bu kelime ya da ögelerin yerine yakın anlamlı da olsa herhangi başka bir kelime ya da ögenin kullanılması olası değildir.

- Sıklık (*frequency*): kelime grupları, sözce, cümle veya tümcelerin kalıpsal ifade olarak adlandırılabilmesi için toplum tarafından sıkça kullanılarak derlemde (*corpus*) yer alması gerekmektedir. Bir kalıpsal ifadenin kullanılma sıklığı, o ifadenin zihinde depolanma oranını arttırmaktadır. Bununla birlikte, kalıpsal ifadelerin uzun ya da kısa oluşu kullanılma sıklığını etkilemektedir. Kısa, anlaşılması ve söylenmesi kolay kalıpsal ifadeler, uzun ve karmaşık olanlara nispeten daha çok tercih edilmektedir.
- Duruma ve yere bağlı olarak kullanılma (*situation-bound*): kalıpsal ifade kullanımı içine bulunulan duruma ve yere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Örneğin, bir grup öğrencinin kendi arasında konuşma biçimi, aynı öğrenci grubunun bir akademisyen veya aile bireyleri ile iletişimi veya akademisyenlerin kendi aralarında iletişim kurma şekilleri birbirinden farklıdır. Öğrencilerin akademisyenlerle iletişim kurarken tercih ettikleri ifadeler kendi arkadaş grupları arasında aşırı resmi sayılırken, aynı şekilde arkadaş ortamında kullanılan kelimeler akademisyenlerle iletişim kurmak için uygun olmayabilir. Bununla birlikte, tanıdığımız biri ile ilk karşılaştığımızda veya ayrılırken kullandığımız ifadeler de birbirinden oldukça farklıdır.

c. Kalıpsal İfadelerin Sınıflandırılması

Kalıpsal ifadelere ilgi ilk olarak 19. Yüzyılın yarısında, yazılı dilde kullanılan cümlelerin birbirine benzer olduğunun fark edilmesi ile başlamıştır (Wray, 2002). Daha sonra sözlü edebiyatı konu alan araştırmalar, sözlü anlatıcıların (*narrators*) ve gösteri sanatçılarının (*performers*) geleneksel hikâyelerden oluşan oyunlarını icra ederken kullandıkları ifadelerin eş değer nitelikte olduğunu göstermiştir (Kuiper, 2004). Sonraki dönemlerde kalıpsal ifadeler üzerine yapılan çalışmaların ve araştırmacıların artmasıyla kalıpsal ifadelere bakış açısı da değişmiş (Kılıç, 2015), sonuç olarak kalıpsal ifadeleri tanımlamak adına elliden fazla terim kullanılmıştır (Wray, 2002). Bu terimlerin bazıları kalıpsal ifadelerin farklı bir özelliğini ortaya kayarken bazıları da temelde bir diğeri ile aynı şeyi söylemiştir (Bostancı, 2017). Kalıpsal ifadeler için kullanılan terimler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Kalıpsal İfadeler İçin Kullanılan Terimler (Wray, 2002, s.9)

Amalgams	Gambits	Preassembled speech
Automatic	Gestalt	Precoded conventionalized routines
Chunks	Holistic	Prefabricated routines and patterns
Clichés	Holophrases	Ready-made expressions
Composites	Idiomatic	Ready-made utterances
Co-ordinate constructions	Idioms	Rote
Collocations	Irregular	Routine formulae
Complex lexemes	lexical	Schemata
Composites	Lexical(ised) phrases	Semi-preconstructed phrases that
Conventionalized forms	Lexicalised sentence stems	constitute single choices
Fixed Expressions Including	Listemes	Sentence builders
Idioms	Multiword units/items	Set phrases
Fixed expressions	Multiword lexical phenomena	Stable and familiar expressions
Formulaic language	Non-compositional	with specialized subsenses
Formulaic speech	Non-computational	Stereotyped phrases
Formulas/formulae	Non-productive	Stereotypes
Fossilized forms	Nonpropositional	Stock utterances
Frozen metaphors	Petrifications	Synthetic
Frozen phrases	Phrasemes	Unanalyzed chunks of speech
	Praxons	Unanalyzed multiword chunks units

Bununla birlikte, farklı bakış açılarının ortaya çıkması, kalıpsal ifadeleri sınıflandırırken de fikir ayrılıklarının oluşmasına neden olmuştur (Bostancı, 2017; Kılıç, 2015; Üstünbaş, 2014). Kalıpsal ifadeler önce şekillerine (*form-based*) göre sınıflandırılmış (Üstünbaş, 2014; Wray ve Perkins, 2000) ancak bu sınıflandırma biçimi, karmaşık metaforik ilişkileri ve kalıpsal ifadelerin işlevlerini açıklamada yetersiz kalmıştır. Sonuç olarak kalıpsal ifadeler fonksiyonları baz alınarak (*function-based*) kategorilere ayrılmıştır (Bostancı, 2017; Üstünbaş, 2014). Bu sınıflandırma sisteminde, kelime gruplarının birden fazla işlevi olmasından ötürü alt kategoriler ve alt-alt kategoriler yer almaktadır (Wray ve Perkins, 2000). Bu nedenle, ilk başta şekil temelli sınıflandırma sistemine göre daha faydalı bir model gibi görünse de çok fazla alt kategori ve alt-alt kategorilere bölünmesi kullanışlılığının azaltmıştır. Daha sonraki yıllarda kalıpsal ifadeler kullanım sıklıkları (*usage-based*) göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır (Üstünbaş, 2014). Bu yöntemin ana unsurları ifadelerin söylenme sıklıkları ve derlemde geçmeleridir (Akt., Üstünbaş, 2014) ve anadili İngilizce olan bireylerin kullandıkları cümleler ve deyimler oldukça önemlidir (Bostancı, 2017; Üstünbaş, 2014). Çünkü dilin doğal konuşucuları olan bu kişilerin kullandıkları kalıpsal ifadeler ortak bir kültürün ürünü olarak derlemi oluşturmaktadır.

Kecskes ise 2007 yılında yaptığı çalışmasında *Continuum* adını verdiği bir tablo kullanarak kalıpsal ifadeleri sınıflandırmıştır (Kecskes, 2007). Bu tablo gramer birimleri (*grammatical units*), sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler (*fixed semi-fixed semantics unit*), öbek filler (*phrasal verbs*), duruma bağlı sözceler (*situation bound utterances*) ve deyimler (*idioms*) olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır (Kecskes, 2007). Gramer birimleri dilbilgisi kurallarından oluşan kelime gruplarının olduğu bölümdür. Örneğin; *be going to*, *have to*. Sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler, bir bölümü değiştirilebilen ya da sabit kalabilen *as a matter of fact*, *suffice it to say* gibi çoklu kelime gruplarını içermektedir. Öbek filler, *put up with*, *get along with* örneklerinde olduğu gibi bir bağlaç veya edatla kullanılan ve bunun sonucunda asıl anlamından uzaklaşarak yeni bir anlam kazanan fiillerden oluşmaktadır. Konuşma formülleri, işlevselliğine göre konuşmacının iletişim sırasında uygun gördüğü herhangi bir yerde kullandığı *not bad*, *I mean* gibi konuşma rutinleridir. Duruma bağlı sözceler ise adından da anlaşılacağı gibi bir duruma veya yere bağlı olarak kullanılan ifadelerdir ve bir bağlam sınırları içerisinde kullanılmaktadır. Sözgelimi, yeni tanışılan birine adını sormak (*What is your name?*) ya da günün belli vakitlerine göre selamlama/ayrılma ifadeleri kullanmak (*Good morning*, *Good evening...*) gibi. Deyimler grubuna giren ifadeler ise kalıplaşmıştır ve ifadeyi oluşturan kelimeler kendi özgün anlamlarını kaybederek yeni bir anlam kazanmıştır. Bu grupta bulunan sözcükleri başka bir kelime ile değiştirmek semantik olarak mümkün görünmesine rağmen deyimın anlamı bozulduğundan herhangi bir değişiklik yapılması olası değildir: *Kick the bucket*, *spill the beans* (Bostancı, 2017; Preiffer, 2014).

Tablo 2: *Formulaic Continuum* (Kecskes, 2007; s.193)

Grammatical Units	Fixed Semantic Units	Phrasal Verbs	Speech Formulas	Situation-bound Utterances	Idioms
<i>Be going to</i>	<i>as a matter of fact</i>	<i>Put up with</i>	<i>Going shopping</i>	<i>Welcome aboard</i>	<i>Kick the bucket</i>
<i>Have to</i>	<i>suffice it to say</i>	<i>Get along with</i>	<i>Not bad</i>	<i>Help yourself</i>	<i>Spill the beans</i>

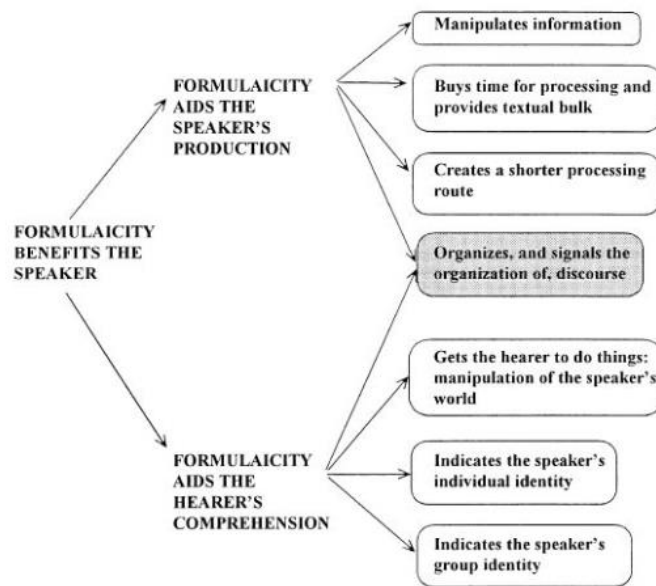
Tabloda soldan sağa doğru gidildikçe ifadelerin bileşimsel anlamları (*compositional meaning*) ve gerçek duruma bağlı anlamları (*actual situational*

meaning) arasındaki fark gittikçe artmaktadır (Bostancı, 2017; Kecskes, 2007). Diğer bir deyişle tablonun sol tarafında bulunan kelime gruplarının anlamları sözlükteki anlamlarına çok yakın iken sağa doğru ilerledikçe kelimelerin kendi anlamlarından uzaklaşarak bulundukları ifade içerisinde yeni bir anlam kazandıkları görülmektedir.

Continuum tablosu, kalıpsal ifadelerin işlevselliğine ve semantik şeffaflığına bağlı olarak sınıflandırılmasını sağlamakta ve dilin birden fazla boyutunu ele almaktadır (Bostancı, 2017). Bu nedenle bu çalışmanın çatısını oluşturmaktadır.

1.2. Kalıpsal İfadeler ve İletişim

Dünya üzerinde insanlar genelde sohbet etmekten keyif aldıkları için veyahut havadan sudan nedenlerle zaman öldürmek adına birbirleri ile iletişim kurmaktadır (Schmitt, 2004). Bu esnada toplum tarafından kabul görmüş, bir anlamda gelenekselleşmiş, iletişimin akıcı bir şekilde devam etmesini sağlayan ve sosyalleşmeyi hızlandıran ifadeler kullanılmaktadır (Kecskes, 2012; Schmitt, 2004). Özür dilemek, bir ricada bulunmak, yer-yön tarif etmek, bir fikri açıklamak veya bir mesaj vermek gibi farklı amaçlarla tercih edilen bu ifadeler ayrıca, iletişim esnasında bireylere birçok fayda sağlamaktadır (Conklin ve Schmitt, 2012; Schmitt, 2004; Wray, 2002). Kalıpsal ifadelerin yararları/işlevleri Şekil 1’de gösterilmiştir (Wray, 2002; s.97).

Şekil 1: Kalıpsal ifadelerin işlevleri (*Functions of formulaic language*)

Şekil 1’de görüldüğü üzere, kalıpsal ifadeler hem konuşmacı (*speaker*) hem de dinleyen kişi (*hearer*) açısından bir hayli avantaj sağlamaktadır. Konuşmacı, kalıpsal ifadeleri karşıdaki kişiyi etkilemek, fikrini değiştirmek ya da ona istediği bir işi yaptırmak amacıyla kullanabilmektedir (Wray, 2016). Söz gelişi, içerisinin çok sıcak olduğunu düşünen biri “*Would you mind opening the window? /Can you open the window?*” gibi cümlelerle karşıdaki kişinin camı açmasını sağlayabilmektedir. Yine, iletişim sırasında asıl amaç karşıdaki kişiye yanlış anlaşılma mahal vermeksizin en kısa ve anlaşılır biçimde söylenmek isteneni iletme (Wray, 2016). Bu nedenle her defasında noktasından virgülüne kadar yeni bir cümle kurmak, hem konuşmacıyı hem de dinleyiciyi zorlayacaktır (Wood, 2006; Wray, 2004). Çünkü konuşmacının kelime dağarcığını zihninin süzgecinden geçirip amacına uygun ifadeleri bulması, aynı şekilde dinleyicinin de konuşmacının söylediklerini anlamlandırması için zamana ihtiyacı olacaktır. Sonuç olarak iletişim kesintiye uğrayacaktır. Bununla birlikte, kalıpsal ifadeler ortak bir kültürün ürünü olduğundan aynı kültüre mensup bireyler için aynı manaya gelmektedir (Kecskes, 2007; Kuiper, 2004; MacKenzie ve Kayman, 2016; Wray, 2016). Başka bir deyişle, kalıpsal ifadeler konuşmacı/dinleyiciye tanıdık geldiğinden zihinde anlamlandırılma süreci kısaltmakta ve sorulara/cümlelere hızlı bir şekilde yanıt verebilmektedir (Schmitt, 2004). Böylece söylenmek istenen karşı tarafa doğru ve etkili bir şekilde iletebilmekte ve etkileşim kesintiye uğramadan devam etmektedir (Üstünbaş ve Ortaçtepe, 2016). Sağlıklı bir iletişimin kurulabilmesi ise bireyler arasındaki bağları güçlendirerek sosyalleşmeyi arttırmaktadır (Gerard, 2007; Wood, 2006; Wray, 2016). Sosyalleşmeyi ve etkileşimi destekleyen bir diğer etken de kalıpsal ifadelerin bağlama uygun olarak yerinde kullanılmasıdır. Belli başlı kalıpsal ifadeler sadece belirli durumlarda kullanılmaktadır (Schmitt, 2004) ve bu koşullara uymayan yersiz ifadelerin söylenmesi kişiler arasındaki ilişkiyi olumsuz yönde etkilemektedir. Bu da iletişimsel yeterliliğin (*communicative competence*) önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. İletişim, sadece gramer kurallarına uygun bir şekilde kelimeleri bir araya getirerek cümleler kurmak değildir; aynı zamanda dilin sahip olduğu kalıpsal ifadeleri, bağlamı ve gerektiğinde düzenlemeler yapabilmek adına gramer kurallarını bilmek gereklidir (Wray, 2002).

Yapılan araştırmalar kalıpsal ifadelerin doğru ve yerinde kullanımının sözcük ve cümlelerin zihinde işlenme sürecini kısaltarak bilişsel yükü azalttığını göstermiştir (Gerard, 2007; Keszkes, 2007; Üstünbaş, 2014; Wray, 2002; 2004; 2016). Böylelikle, konuşmalar arasında geçen duraksama süreleri azalarak akıcılık artmakta (Üstünbaş, 2014; Wood, 2006), konuşmacı ortak bir kültürün temel öğelerini oluşturan ahlaki değerler ve etik kurallar, ast-üst ilişkileri, günlük konuşmalar ile görgü kuralları gibi konularda karşısındaki kişi ile daha kolay bağ kurabilmektedir (Keszkes, 2007; Preffier, 2014; Üstünbaş, 2014; Wood, 2006; Wray, 2004). Kalıpsal ifade dağarcığı zengin kişiler ise söylenenleri daha net anlamakta, konuşmanın bir kısmını kaçırmış olsalar bile bu bölümleri kendileri tamamlayarak konuşmanın yönünü tayin edebilmektedirler (Akt., Preffier, 2014). Bununla birlikte, kalıpsal ifadelerin zihinde tek bir sözcükmüşçesine işlem görmesi, konuşmacıya/dinleyiciye zamandan tasarruf ettirerek sıradaki cümleye veya kalıpsal olmayan söz dizilerine odaklanmalarına olanak sağlamaktadır (Gerard, 2007; Wood, 2006).

Kalıpsal ifade kullanımının bir diğer avantajı da kişinin bireysel kimliğini, mensup olduğu grubu veya ait olmak istediği yeri belirtmesidir (Jones ve Haywood, 2004; Wray, 2002). La Page ve Keller'e (1985) göre, insanlar konuşma biçimlerini sevdikleri kişilere veya ait olmak istedikleri gruplara göre düzenlemektedirler (Akt., Jones ve Haywood, 2004). Dolayısıyla bu kişilerin veya grupların kullandıkları kalıpsal ifadeleri benimsemekte ve kullanmaktadırlar (Wray, 2002). Örneğin; küçük bir çocuk ile bağ kurmak isteyen biri onun anlayacağı şekilde konuşmaya ve yaşına uygun sözcükler seçmeye çalışmaktadır. Ya da sevilen bir dizideki ana karakterin sıklıkla kullandığı cümleler, onu idol olarak gören bireyler tarafından benimsenip günlük hayatlarının parçası olabilmektedir. Aynı şekilde mesleklere özgü jargonların kullanılması da bireylerin toplum içindeki statülerini ortaya koymaktadır (Kuiper, 2004; Wray, 2002). Kişi ihtiyacına göre kullandığı söz dizinlerini değiştirerek güncelleyebilmektedir (Jones ve Haywood, 2004; Wray, 2002).

1.3. Kalıpsal İfadeler ve Eğitim-Öğretim Süreci

Kalıpsal ifadeler üzerine yapılan çalışmalar, anadil (*first language*) ile ikinci dil (*second language*) ediniminde ve dil gelişiminde kalıpsal ifadelerin önemli bir yeri olduğunu ortaya koymuştur (Kılıç, 2015; Üstünbaş, 2014). Sosyal bir varlık olan insan, dünyaya geldiği ilk andan itibaren çevresindekilerle iletişime geçmeye çalışmaktadır (Schmitt, 2004; Wray, 2002) ve bu amaçla çoğunlukla etrafındaki kişilerden duyduğu ezber kelimeleri veya söz dizilerini kullanmaktadır (Schmitt, 2004). Ancak yaklaşık iki yaşına gelene kadar bu söz dizilerini analiz edecek yetkinlikte değildir (Schmitt, 2004) bu nedenle kimi zaman bağlamla uyumsuz veya gramatik olarak yanlış ifadeler kullanabilmektedir (Wray, 2002). Bununla birlikte, çocuk büyüdükçe -yaklaşık 2 yaş civarı- analitik süreç başlamakta ve öğrendiği kalıp ifadelerden gramer kurallarını çıkarsayacak düzeye gelmektedir (Schmitt, 2004; Wray, 2002). Bütünsel dil (*holistic language*) ile analitik öğrenmeyi bir arada kullanma 18 yaşına kadar devam etmektedir (Schmitt, 2004). Bu açıdan kalıpsal ifadelerin bir bakıma dili şekillendirdiği söylenebilir (Wray, 2012).

Anadil edinme sürecinin elzem bir parçası olan kalıpsal ifadeler, ikinci dil/yabancı dil öğreniminde de oldukça önemli bir yere sahiptir. Anadil ediniminde olduğu gibi sınıf içi öğretim sırasında da söz hakkı isteme, izin isteme ya da kendini tanıtmaya gibi basit ancak öğrencinin ihtiyacını karşılayacak nitelikte kalıpsal ifadelerin çocuklara kazandırılması özgüvenlerini geliştirmektedir (Wray, 2002). Ayrıca öğretmenin ve arkadaşlarının dikkatini çekme, bir gruba ait olma gibi sosyal ihtiyaçlar sınıf içerisinde öğrencinin hedef dil kullanma gereksinimini arttırmaktadır (Wray, 2002). Wood 2002 yılında yaptığı çalışmada hedef dili öğrenmenin en etkili yolunun sözlü veya yazılı fark etmeksizin o dilin içeriğine yoğun bir şekilde maruz kalmak olduğunu belirtmiştir. Kalıpsal ifadelerle tekrar tekrar karşılaşmak, bu ifadelerin doğru bir biçimde kullanılabilmesini sağlamakta (Üstünbaş, 2014) ve bireyleri kendilerini hedef dilde ifade etme konusunda cesaretlendirmektedir (Wood, 2002). Bununla birlikte, kalıpsal ifadelerin doğal dil konuşucuların (*native speakers*) yaptığı gibi yerinde ve uygun kullanılması sadece doğru bağlamın oluşturulması ile mümkündür. Fakat yapılan çalışmalar bazı ifadelerin gereğinden fazla, bazılarının da oldukça az veya uygunsuz bir biçimde kullanıldığını göstermiştir (Akt., Schmitt, 2004). Bu durumun nedeni olarak sınıf

içi eğitimde hedef dil kaynaklarının ders kitabı ve öğretmenle sınırlı (Meunier, 2012) olması gösterilebilir. Çukurlu ve Özsoy'un (2020) İngilizce ders kitaplarında kalıpsal ifade kullanımı konusunda yaptıkları çalışma sonucu bu düşünceyi destekler niteliktedir. Buna göre MEB onaylı ders kitaplarında geçen kalıpsal ifade miktarı özel okul ders kitaplarının yaklaşık üçte biri kadardır. Ayrıca, devlet okullarında kullanılan İngilizce ders kitaplarının bağlam konusunda yetersiz olması ve kalıpsal ifade kullanım sıklığının bir ünite veya ders kitabı/öğrenci çalışma kitabı ile sınırlı kalması (Çukurlu ve Özsoy, 2020) araştırmanın dikkat çeken bir diğer sonucudur. Webb, Newton ve Chang (2013) eşli kelime gruplarının (*collocations*) öğrenilebilmesi için en az 15 defa karşı karşıya gelinmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Akt., Kılıç, 2015). Bu çerçeveden bakıldığında devlet okullarında okutulan ders kitapları, öğrencilerin kalıpsal ifadeleri edinmesinde ve uygun bağlamda kullanmasında yetersiz kalmaktadır. Diğer yandan Üstünbaş 2014'te ders kitapları ile öğrencilerin konuşma yeterlilik sınavları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile yaptığı çalışma sonucunda, öğrencilerin ders kitabında yer alan ifadeleri düzgün bir şekilde konuşma sınavlarında kullandığını tespit etmiştir.

Öğrencilerin kalıpsal ifadelerle karşılaşma sıklığını etkileyen bir diğer faktör ise öğretmenlerdir. Sınıf içi eğitimin %70'lik kısmı öğretmenlerin konuşmasından ibarettir (Meunier, 2012). Dolayısıyla, öğretmenlerin kalıpsal ifade bilgisi, öğretim yöntemi, hedef dil kullanma durumu gibi etmenlerin sınıf içerisinde kalıpsal ifade kullanımı üzerindeki payı büyüktür. Sınıf ortamının iletişime açık olarak tasarlanması ile öğrenme durumunun gerçek yaşamı yansıtması doğru orantılıdır (Gerard, 2007; Wray, 2002). Başka bir ifade ile sınıf ortamı gerçek yaşama benzedikçe öğrencilerin kalıpsal ifadeleri edinme ve doğru biçimde kullanma olasılıkları artmaktadır. Ayrıca, sıklıkla kullanılan kalıpsal ifadeler daha hızlı öğrenilmekte (Wray, 2012), buna bağlı olarak dil hâkimiyeti artarak daha yaratıcı kullanılmaktadır (Wray, 2002). Örneğin, kalıpsal ifadeler birbirine eklenerek birlikte kullanılabilir, edebi cümlelere ilave edilerek daha karmaşık yapılar oluşturulabilir.

Dünya genelinde İngilizcenin ortak dil olarak kullanılmasına (Kesckes, 2007) bağlı olarak iletişim temelli kazanımlar İngilizce öğretim müfredatlarında yerini almıştır (Üstünbaş, 2014; Wood, 2002). Türkiye de 2018 yılında İngilizce

öğretim programını güncelleyerek bu kervana katılmış, iletişim kurma ve kendini ifade edebilmeyi öngören kazanımlar programda yer almıştır (MEB, 2018). Ancak, kalıpsal ifade kullanımı ile ilgili doğrudan bir kazanıma yer verilmemiştir. Bununla birlikte, kalıpsal ifade kullanımı ve iletişim ihtiyacı ile isteği arasında bir bağlantı olduğu unutulmamalıdır (Wray, 2002).

YÖNTEM

1. Araştırma Modeli

İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyini belirlemek amacı ile yürüttüğümüz bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (*case study*) deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında bir ya da birkaç durum bütüncül bir yaklaşımla derinlemesine incelenmektedir (Creswell ve Creswell, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu aşamada birden fazla veri toplama aracı kullanılmaktadır (Creswell ve Creswell, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Burada amaç birbirini destekleyecek nitelikte ve çeşitlilikte veri toplamaktır (Creswell ve Creswell, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Veri toplama araçları araştırmacı tarafından geliştirilmektedir ve anket gibi katılımcıları sınırlayıcı nitelikte değildir (Creswell ve Creswell, 2018). Durum çalışmalarında genele yayılabilen sonuçlar elde edilmesi beklenmemekte daha ziyade benzer durumlara örnek teşkil edecek çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çalışmada ilkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadeler ile ilgili mevcut farkındalık düzeyleri üzerinde durulmuş ve çeşitli değişkenler açısından mevcut durumları incelenmiştir. Bu amaçla öğretmenlerin kalıpsal ifadeler ile ilgili alan bilgisi, inançları ve pedagojik yeterliliklerini belirlemek için durum çalışması yönteminden yararlanılmıştır. Katılımcıların mevcut durumları farklı türde veriler toplama araçları kullanılarak bütüncül bir yaklaşımla derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Giresun ilinde devlete bağlı ilkokullarda görev yapan İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde önceden belirlenmiş bir dizi ölçüt baz alınarak çalışma grubu belirlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çerçevede bu araştırmanın ölçütleri Giresun ili, ilkokulda görev yapan İngilizce öğretmenleri, resmi okullar ve ulaşılabilirlik olarak belirlenmiştir. İlkokullarda çalışan İngilizce öğretmenlerinin temel alınmasının nedeni İngilizce öğretim müfredatına göre iletişim temelli kazanımların ilkokulda verilmeye başlanmasıdır (MEB, 2018).

COVID-19 salgın koşulları nedeni ile eğitim-öğretim süreci çevrimiçi olarak devam ettiğinden ulaşılabilirlik çalışma grubunun belirlenmesinde en önemli kriter olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı onaylı ders kitapları devlet okullarında kullanıldığı ve özel okullar ile devlet okullarında İngilizce ders içeriği farklı olduğu düşünüldüğünden çalışma devlet okullarındaki öğretmenler ile sınırlandırılmıştır.

Giresun ilinde görev yapan toplam 460 İngilizce öğretmeni bulunmakta ve bu öğretmenlerin 150'si ilkokullarda çalışmaktadır. Araştırma kapsamında ilkokullarda çalışan İngilizce öğretmenlerinin sadece 30'una ulaşılabilmiştir. COVID-19 salgını nedeni ile okullar kapalı olduğundan örneklem seçimine araştırmacı tarafından ulaşılabilen ilkokul İngilizce öğretmenleri ile başlanmıştır. Daha sonrasında ilkokul okul müdürleri telefonla aranarak araştırmanın içeriği anlatılmış ve form öğretmenlere iletilmiştir. Bununla birlikte formu dolduran öğretmen sayısı beklendiği kadar olmamıştır.

Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Yaşa göre			Cinsiyete Göre		Öğretmenlik tecrübesine göre			Mezun olunan bölüme göre		
20-29	30-39	40+	K	E	0-9	10-19	20+	İ.Ö	İ.D.E	A.Ö
2	24	4	21	9	16	9	4	19	10	1

*İ.Ö: İngilizce Öğretmenliği

*İ.D.E: İngiliz Dili ve Edebiyatı

*A.Ö: Açık Öğretim

Tablo 3 incelendiğinde çalışmada 20-29 yaş aralığında 2, 30-39 yaş arası 24, 40 yaş ve üzeri 4 katılımcının yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların 21'i kadın ve 9'u erkektir. Katılımcıların çoğunluğunun (16 katılımcı) görev süresi 10 yıldan azdır. 20 yıl ve üzerinde öğretmenlik mesleğini yapan 4 katılımcı vardır. Dokuz katılımcının öğretmenlik tecrübe süresi 20 yıldan az, 9 yıldan fazladır. Bir katılımcı öğretmenlik tecrübe süresine dair bilgi vermemiştir.

Katılımcılardan 19'u İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunudur. İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitiren 10 katılımcı vardır. Bir katılımcı ise Açık

Öğretim Bölümü mezunudur. Katılımcılardan biri Amerikan Kültürü ve Dili (*American Culture and Literature*) Bölümünü, bir katılımcı da Yabancı Dilbilimleri (*Foreign Linguistics*) Bölümünü bitirmiş olup İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü başlığı altında incelenmiştir. Bir diğer katılımcı da Yabancı Dil Eğitimi Bölümü'nden (*Foreign Languages Education*) mezun olmuştur. Bu nedenle İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunları grubuna dahil edilmiştir.

3. Araştırma Süreci

3.1. Kalıpsal İfadelerin Seçimi

Araştırmada kullanılan kalıpsal ifadeler devlet okullarında okutulan MEB onaylı ilköğretim 4. Sınıf İngilizce ders kitabının *Free Times* ünitesinden seçilmiştir. İngilizce öğretim müfredatının tamamı iletişim temelli kazanımları içermekle birlikte bu kazanımlar ilköğretim seviyesinden başlamakta ve 4. sınıfta yoğunlaştırmaktadır. Bu nedenle 4. sınıf seviyesi tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra Çukurlu ve Özsoy'un (2020) İlkokul İngilizce kitaplarında kalıpsal ifade kullanımı üzerine yaptığı çalışmaya göre, en fazla kalıpsal ifade bu ünite de geçmektedir. Bu bağlamda 4. Sınıf *Free Times* ünitesi çalışmanın temelini oluşturmaktadır.

Kalıpsal ifadeler birden fazla kelime grubundan oluşmakla birlikte kişinin statüsüne, konuşmanın geçtiği yere, zamana ve konuşmanın içeriğine göre işlevsel boyutta farklılık göstermektedir (Bostancı, 2017; Gerard, 2007; Keskies, 2007; Schmit, 2004; Wood, 2002; Wray, 2002; 2004; 2012; 2016). Yanlış ve bağlamdan uzak kalıpsal ifade kullanımı ise iletişimde kopukluğa neden olmaktadır (Bostancı, 2017; Gerard, 2007; Keskies, 2007; Schmit, 2004; Wood, 2002; Wray, 2002). Bu nedenle kalıpsal ifadeleri işlevlerine göre nerede ve nasıl kullanılacağını bilmek önem arz etmektedir. Bu bağlamda kalıpsal ifadeleri işlevlerine göre kategorize etmesi ve dilin birden fazla boyutunu ele alması nedeniyle Keskies'in *Formulaic Continuum* (2007) tablosu kullanılarak kalıpsal ifadeler sınıflandırılmıştır.

Tablo 4: Formulaic Continuum (Kecskes, 2007; s.193)

Grammatical Units (Gramer Birimleri)	Fixed Semantic Units (Sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler)	Phrasal Verbs (Öbek Filler)	Speech Formulas (Konuşma Formülleri)	Situation-bound Utterances (Duruma Bağlı Sözceler)	Idioms (Deyimler)
<i>Be going to</i>	<i>as a matter of fact</i>	<i>Put up with</i>	<i>Going shopping</i>	<i>Welcome aboard</i>	<i>Kick the bucket</i>
<i>Have to</i>	<i>suffice it to say</i>	<i>Get along with</i>	<i>Not bad</i>	<i>Help yourself</i>	<i>Spill the beans</i>

Bu tablo gramer birimleri (*grammatical units*), sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler (*fixed semi-fixed semantics unit*), öbek filler (*phrasal verbs*), duruma bağlı sözceler (*situation bound utterances*) ve deyimler (*idioms*) olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır (Kecskes, 2007). Tabloda soldan sağa doğru gidildikçe ifadelerin bileşimsel anlamları (*compositional meaning*) ve gerçek duruma bağlı anlamları (*actual situational meaning*) arasındaki fark gittikçe artmaktadır (Bostancı, 2017; Kecskes, 2007). Diğer bir deyişle tablonun sol tarafında bulunan kelime gruplarının anlamları sözlükteki anlamlarına çok yakın iken sağa doğru ilerledikçe kelimeler kendi anlamlarından uzaklaşarak bulundukları ifade içerisinde yeni bir anlam kazanmaktadır.

Çalışmada kullanılacak kalıpsal ifadeler belirlenirken *Continuum* tablosundaki bölümler dikkate alınmış ve her bir başlık için en az iki kalıpsal ifadeye yer verilmiştir. Ancak, MEB'in (2018) 4. Sınıf İngilizce ders kitabında hiç deyim kullanılmaması nedeniyle, bu gruba uygun kelime grupları özel bir okulda okutulan ders kitabından seçilmiştir. Her iki kitaptan toplam 24 kalıpsal ifade seçilmiştir. Buna göre gramer birimleri bölümünde 2, sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler kategorisinde 5, öbek fiiller başlığında 4, konuşma formülleri bölümünde 3, duruma bağlı sözceler başlığı altında 7 ve deyimler sınıfında 3 kalıpsal ifade yer almaktadır. Belirlenen ifadelerin kalıpsal ifade türleri ve derlemde yer alma durumları *Oxford Collocations* ve *Longman Online Dictionary* sözlüklerinden kontrol edilmiştir. Kararsız kalınan noktalarda ise uzman görüşüne başvurulmuştur.

3.2. Veri Toplama Aracının ve Sorularının Belirlenmesi

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen *Kalıpsal İfade Farkındalık Formu* kullanılmıştır. Form, Çetin'in (2021) çalışması örnek alınarak oluşturulmuştur.

İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadeler ile ilgili farkındalık düzeylerini belirlemek amacı ile yürütülen bu çalışma kapsamında öncelikli olarak konu ile ilgili alan-yazın taraması yapılmıştır. Böylece formun kuramsal dayanakları oluşturulmuştur. Bu süreçte temelde Gerard (2007), Wray (2002; 2004; 2012; 2016), Schmitt (2004), Kesckes (2007), Wood (2002), Meaunier (2012) ile Çukurlu ve Özsoy'un (2020) araştırmalarından yararlanılmıştır. Alan-yazın taramasından elde edilen bilgiler çerçevesinde formda yer alacak soruları belirlemek için madde havuzu oluşturulmuştur. Araştırmacının amacına en uygun olduğu düşünülen sorular havuzdan çekilmiştir. Oluşturulan form kalıpsal ifadeler alanında çalışmalar yapan alanında uzman bir doçent doktor ile öğretmen yetiştirme alanında çalışmalar yapan bir profesör doktora uzman görüşü için gönderilmiştir. Ayrıca sınıf eğitimi alanında bir profesör doktordan da uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşlerine göre formdan uygun olmayan sorular çıkartılmış ve cümlelerde düzeltmeler yapılmıştır. Formun uygulanabilirliğini görmek ve geçerlilik güvenirlik çalışmalarını tamamlamak amacıyla merkez ortaokullarda görev yapan 10 ortaokul İngilizce öğretmeni ile pilot uygulama yapılmıştır. COVID-19 salgını dolayısıyla formlar öğretmenlere e-posta ile gönderilmiştir. Pilot uygulama aşamasında ve uygulama sonrasında herhangi bir sorun yaşanmamıştır. Pilot uygulamaya katılan her bir öğretmenin cevabı Excel dosyasına işlenerek analiz edilmiştir.

Kalıpsal İfade Farkındalık Formu kişisel bilgiler (*personal information*), öz-değerlendirme (*self-evaluation*) ile kalıpsal ifade farkındalığı (*formulaic language awareness*) olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Burada amaç farklı türde veriler toplayarak daha güvenilir ve birbiri ile ilişkili sonuçlar elde etmektir. Demografik bilgiler bölümü öğretmenlerin yaş, cinsiyet, öğretmenlik tecrübesi ve mezun oldukları bölümleri içeren dört ayrı sorudan oluşmaktadır. Bu özelliklerin araştırma soruları açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlere yöneltilen demografik bilgiler ile ilgili sorular Tablo 5'teki gibidir.

Tablo 5: Öğretmenlere Ait Demografik Bilgi Soruları

Personal Information	Kişisel Bilgiler
Part 1: Please fill in the asked information about you	Bölüm 1: Lütfen sizinle ilgili bilgileri doldurunuz
1. Your age:	1. Yaşınız
2. Your teaching experience:	2. Öğretmenlik deneyim süreniz
3. The department you graduated from:	3. Mezun olduğunuz bölüm
4. Gender:	4. Cinsiyetiniz

Formun ikinci kısmını oluşturan öz-değerlendirme bölümünde öğretmenlerin kalıpsal ifadeler ile ilgili inançlarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla öğretmenlere altı maddeden oluşan ve “Evet, Hayır ve Fikrim Yok” cevapları ile sınırlı sorular yöneltilmiştir. Maddeler “Evet, Hayır ve Fikrim Yok” olmak üzere üç ayrı seçenekten oluşmaktadır. Öğretmenler bu maddeleri kendilerine en uygun olduğunu düşündükleri seçeneği işaretleyerek yanıtlamışlardır. Bu bölümde yer alan dördüncü madde ise bir “Evet/Hayır” sorusudur. Katılımcılar bu maddeye “Evet” veya “Hayır” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu bölümün beşinci maddesi açık uçlu olarak sorulmuştur. Bu bölümde yer alan maddeler oluşturulurken Hande Çetin’in (2021) doktora çalışması örnek alınmıştır. Doktora çalışmasının bu araştırma ile paralellik göstermesi, çalışmanın tercih edilmesinde önemli bir etken olmuştur. Madde yazım aşamasında literatür incelemesi yapılmış Gerard (2007), Wray (2002; 2004; 2012; 2016), Schmitt (2004), Kesckes (2007), Wood (2002), Meaunier (2012) ile Çukurlu ve Özsoy’un (2020) araştırmalarından yararlanılmıştır. Bu bölümde yer alan maddeler ve seçilme amaçları Tablo 6’daki gibidir.

Tablo 6: Kalıpsal İfade Öz-değerlendirme Formu

Maddeler	Türkçe Karşılığı	Literatürdeki dayanağı	Amaç
1. Formulaic language is important in terms of communication.	Kalıpsal ifadeler iletişim açısından önemlidir.	Yapılan çalışmalar kalıpsal ifade kullanımının iletişimi kolaylaştırdığını ve akıcılığı artırdığını göstermiştir (Kesckes, 2007; Schmitt, 2004; Wood, 2002; Wray, 2002; 2004; 2012; 2016).	Öğretmenlerin kalıpsal ifade kullanımının iletişimdeki rolü hakkındaki fikirlerini belirlemek
2. English course books include enough formulaic language	İngilizce ders kitapları yeterli miktarda kalıpsal ifade içermektedir.	Yapılan çalışmalar devlet okullarında kullanılan MEB onaylı ders kitaplarında yeterince kalıpsal ifade kullanılmadığını göstermiştir (Çukurlu ve Özsoy, 2020).	Öğretmenlerin ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadeleri yeterli bulma düzeylerini belirlemek
3. Formulaic language in English course books are suitable in terms of teaching pragmatics elements.	İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadeler pragmatik öğeleri edindirmek açısından uygundur.	Yapılan çalışmalar devlet okullarında kullanılan MEB onaylı ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadelerin pragmatik öğeler açısından yeterli olmadığını göstermektedir (Çukurlu ve Özsoy, 2020).	Öğretmenlerin kitaplarındaki kalıpsal ifadelerin pragmatik öğeleri öğretebilmek açısından yeterli bulma düzeylerini belirlemek
4. Do you need extra activities or materials to improve your lessons in terms of formulaic language?	Kalıpsal ifadeler açısından derslerinizi zenginleştirmek için derslerinizde ilave etkinlik ve materyale ihtiyacınız duyuyor musunuz?	Yapılan çalışmalar İngilizce derslerinin %70'lik kısmını öğretmenlerin konuşmalarından ve ders kitaplarından oluştuğunu göstermektedir (Meaunier, 2012).	Öğretmenlerin kalıpsal ifade öğretimi açısından ders kitaplarının yetersiz olduğunun farkında mıdır?
5. What kind of materials do you use to support your lessons?	Derslerinizi desteklemek adına ne tür materyaller kullanıyorsunuz?	Sınıf ortamının gerçek yaşama benzerlik oranı arttıkça öğrenme düzeyi de artmaktadır (Gerard, 2007, Wray, 2002).	Öğretmenlerin derslerini ekstra materyal ve etkinlik kullanımı ile destekleme düzeyini belirlemek
6. Do you think that you need a training on formulaic expressions?	Kalıpsal ifadeler konusunda eğitime ihtiyacınız olduğunu düşünüyor musunuz?	Sınıf içi öğretimin %70'lik kısmı öğretmen konuşmalarından oluşmaktadır (Meaunier, 2012).	Öğretmenlerin kalıpsal ifadeler konusunda eğitim alma ihtiyaçlarına ilişkin düşüncelerini belirlemek

Formun üçüncü kısmını oluşturan Kalıpsal İfade Farkındalığı bölümü ise uygulama soruları ve değerlendirme soruları olarak iki farklı aşamadan oluşmaktadır. Uygulama soruları ile öğretmenlerin kalıpsal ifade konu alan bilgisini belirlemek amaçlanmış ve sınıflandırma düzeyinde iki farklı soru hazırlanmıştır. İlk uygulama sorusunda 4. sınıf İngilizce ders kitaplarından seçilen kalıpsal ifadeler verilerek öğretmenlerden bu ifadeleri Kesckes'in *Continuum* tablosuna göre doğru gruplara yerleştirmeleri istenmiştir. Etkinlik Tablo 7'de gösterildiği gibidir.

Tablo 7: Etkinlik 1 ve Açıklaması

Kesckes's continuum scale classifies language chunks under 6 types according to their functions: a) grammatical units, (b) fixed or semi-fixed semantic units, (c) phrasal verbs, (d) speech formulas (e) situation-bound utterances, and (f) idioms (Kesckes, 2007).	Kesckes'in <i>Contium</i> tablosu dilin parçalarını işlevlerine göre 6 bölümde sınıflandırmaktadır: (a) gramer birimleri, (b) sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler, (c) öbek fiiller, (d) konuşma fomülleri (e) duruma bağlı sözceler ve (f) deyimler (Kesckes, 2007).
Activity 1: Please read the following expressions, and write each expression under the correct column (Cambridge, 2017; MEB, 2018).	Etkinlik 1: Aşağıda verilen ifadeleri okuyunuz ve her bir ifadeyi doğru bölüme yerleştiriniz (Cambridge, 2017; MEB, 2018).

You know What is the time?	What do you do?	A piece of cake	I'm busy now	On foot
Have to Play a game	For a long time	Welcome aboard	Be quiet!	Get off
Good luck At the weekend	Be going to	What is your name?	Well-done	Find out

Continuum Table

Grammatical Units	Fixed, Semi- fixed Semantic Units	Phrasal Verbs	Speech Formulas	Situation- bound Utterances	Idioms
----------------------	---	------------------	--------------------	-----------------------------------	--------

İkinci uygulama sorusunda ise MEB (2018) İngilizce Ders kitabında yer alan bir etkinlik seçilerek öğretmenlerden burada geçen kalıpsal ifadeleri bulmaları ve türünü yazmaları istenmiştir. Etkinlik Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Etkinlik 2 ve Açıklaması

Activitiy 2: Look at the picture on the right. Please write down which and what kind of formulaic phrases are used in the picture.	Etkinlik 2: Sağda verilen resmi inceleyiniz. Resimde kullanılan kalıpsal ifadeleri ve türlerini yazınız.
---	---

Formulaic Expressions (Kalıpsal İfadeler)	Type of the formulaic Expressions (Kalıpsal İfadelerin Türleri)

(MEB, 2018)

Formun değerlendirme sorularından oluşan bölümde öğretmenlerin kalıpsal ifadeler açısından pedagojik yeterliliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla üç ayrı etkinlik hazırlanmıştır.

İlk etkinlikte öğretmenlere 4. Sınıf MEB onaylı İngilizce ders kitabı *Free Times* ünitesinde kullanılan kalıpsal ifadeler verilmiş ve ders kitabının bu ifadeleri ele alış biçimi anlatılmıştır. Öğretmenlere kitabın kalıpsal ifadeleri ele alış biçiminde bir sorun olup olmadığı sorulmuş ve verilen durumu kalıpsal ifadelerin öğretilmesi bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Etkinlik Tablo 9’da gösterildiği gibidir.

Tablo 9: Etkinlik 3 ve Açıklaması

Etkinlik	Türkçesi
Formulaic Phrases of Free Times Unit (MEB, 2018)	<i>Free Times</i> ünitesinde geçen kalıpsal ifadeler (MEB, 2018)
Ride a scooter/ a bike, read comics, draw pictures, play chess, fly a kite, plant trees, do you like...?, pardon me, say that again, play computer games, play table tennis, play badminton, color books, of course!, thank you, you are welcome, play basketball, free time, what do you do...?, play with marbles, watch cartoons, play football, learn English/French	Scooter/bisiklet binmek, çizgi roman okumak, resim çizmek, satranç oynamak, uçurtma uçurmak, ağaç dikmek, sever misin...?, affedersin, tekrar et, bilgisayar oyunları oynamak, masa tenisi oynamak, badminton oynamak, boyama yapmak, elbette!, teşekkür ederim, rica ederim, basketbol oynamak, boş zaman, ne yaparsın...? Misket oynamak, çizgi film izlemek, futbol oynamak, İngilizce/Fransızca öğrenmek
SITUATION: Students learn some formulaic expressions - ride a scooter/ a bike, read comics, draw pictures, play chess, fly a kite, plant trees – as a warm up activity and are introduced the other expressions activity by activity. Besides, they face with some expressions only in students’ boo or workbook.	DURUM: Öğrenciler bazı kalıpsal ifadeleri (Scooter/bisiklet binmek, çizgi roman okumak, resim çizmek, satranç oynamak, uçurtma uçurmak, ağaç dikmek) ısınma etkinlikleri olarak öğrenmekte ve diğer kalıpsal ifadeler ile etkinliklerde geçtikçe tanışmaktadırlar. Bunun yanı sıra bazı kalıpsal ifadeler ile sadece ders kitabında veya çalışma kitabında karşılaşmaktadırlar.
Activity 3. Discuss and evaluate the situation in terms of teaching formulaic language. Is there any problem with the book’s plan? Please explain.	Etkinlik 3: Kalıpsal ifadelerin öğretilmesi bakımından verilen durumu tartışınız ve değerlendiriniz. Kitabın öğretim planı ile ilgili herhangi bir sorun var mıdır? Açıklayınız

Değerlendirme sorularının ikinci etkinliğinde MEB İngilizce Öğretim Programının 4. Sınıf kazanımları verilmiş ve öğretmenlerden MEB onaylı 4.sınıf İngilizce Ders kitabından alınan bir konuşma etkinliğini bahsi geçen kazanımlar açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Etkinlik sorusu Tablo 10’da gösterildiği gibidir.

Tablo 10: Etkinlik 4 ve Açıklaması

İngilizce Öğretim Programında 4. Sınıf İngilizce müfredatı dil işlevleri olarak; izin istemek, rica etmek ve bunlara uygun şekilde cevap vermek, temel ihtiyaçlarını belirtmek, basit komutlar vermek, yapabildiklerini ve yapamadıklarını söylemek, rutin faaliyetlere ilişkin konuşmak, yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı faaliyetlerden bahsetmek şeklinde ele alınmıştır. Bu işlevleri gerçekleştirirken öğrencilerin daha önceden öğrendikleri sözcük ve yapıları, yeni öğrendikleriyle harmanlayarak kullanabilmeleri amaçlanmaktadır. 4.Sınıf Öğretim Programı ağırlıklı olarak konuşma ve dinleme becerilerine odaklı ve etkin dil kullanımına dayalı bir biçimde tasarlanmış olup aynı zamanda hedef yaş grubunun ilgi ve becerilerine uygun faaliyetler ile desteklenmiştir.

Activity 4: Considering the information about the English language teaching program for the 4th graders, analyze the speaking activity below and evaluate it. Is it enough to talk about free time activities and likes/dislikes? If not, how would you improve it?

Etkinlik 4: İlkokul 4 sınıf İngilizce öğretim programına dair bu bilgi çerçevesinde aşağıda verilen konuşma etkinliğini inceleyiniz ve değerlendiriniz. Etkinlik boş zaman aktivitelerinden ve sevilen/sevilmeyen şeylerden bahsetmek için yeterli midir? Değilse etkinliği nasıl geliştirirsiniz?

Ask and color		or		
Questions	Names			
Do you like watching cartoons?				
Do you like				
Do you				
Do				
.....?				

Değerlendirme sorularının son etkinliğinde ise 4. Sınıf *Free Times* ünitesi kazanımları verilerek öğretmenlere bu üniteye yer verilen kalıpsal ifadelerin bahsi geçen kazanımları edindirmek için yeterliliği hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve nedenleri ile açıklamaları istenmiştir. Etkinlik sorusu Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Etkinlik 5 ve Açıklaması

Activity 5: Do you think the formulaic expressions are sufficient for 4th graders Free Times unit to learn the functions of Free Times unit: Explain your reasons.	Etkinlik 5: Sizce <i>Free Times</i> ünitesi kazanımlarını öğrenmek için 4. Sınıf <i>Free Times</i> ünitesindeki kalıpsal ifadeler yeterli midir? Nedenlerinizi açıklayınız
Functions:	Kazanımlar:
- Expressing likes&dislikes - Making simple inquiries - Asking for clarifications	-Sevilen/sevilmeyen şeyleri ifade etmek - Basit çıkarımlar yapmak - Açıklığa kavuşturma için sorular sormak

3.3. Veri Toplama

Araştırmanın başında Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden uygulama için izin alınmıştır. Araştırma sürecinde COVID-19 salgını nedeniyle okullar kapalı olduğundan ilkokullarda görev yapan ve araştırmacı tarafından ulaşabilen öğretmenler vasıtasıyla İngilizce öğretmenleri ile iletişim kurulmaya çalışılmıştır. İngilizce öğretmenlerinden beklenenden az dönüt alınması nedeniyle okul müdürleri ile tek tek iletişim kurulmuştur. Okulların belirlenmesinde ulaşılabilirlik faktörü önemli bir rol oynamıştır.

Araştırma sürecinde COVID-19 salgını nedeni ile eğitim-öğretim çevrimiçi olarak devam ettiğinden formlar e-posta yoluyla öğretmenlere gönderilmiştir. Katılımcılara formu doldururken yardımcı olabilmek amacı ile gönüllü katılımcı formuna araştırmacının telefon numarası ve e-posta adresi eklenmiştir. Öğretmenler formu doldururken takıldıkları yerlerde araştırmacıya rahatlıkla ulaşabilmişler ve sorularını sorabilmişlerdir. Ayrıca formu doldururken zorlandığını ifade eden, kalıpsal ifade ile ilgili herhangi bir bilgisi olmadığını ve bu nedenle formu doldurmak istemediğini belirten öğretmenler ile görüşmeler yapılmış, araştırmanın sadece mevcut durumu ortaya koymak amaçlı yürütüldüğü belirtilmiştir. Katılımcıların okul ve kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı, çalışmanın gönüllük esasına dayandığı ve isterlerse formu doldurmayabilecekleri ifade edilmiştir. Görüşmeler neticesinde öğretmenlerin endişelerinin azaldığı ve formu doldurmaya istekli oldukları belirlenmiştir. Böylece araştırmacı ve katılımcı arasında güven bağı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya 30 ilkokul İngilizce öğretmeni dahil olmuştur. Öğretmenlerin tamamı formun uygulama kısmını doldurmuş ancak sadece 22 öğretmen formun değerlendirme sorularını cevaplamıştır. Bu öğretmenlere tekrar ulaşılarak ikinci bölümü de cevaplamaları istenmiş ancak dönüt alınamamıştır. Veri toplama sürecini aksatan diğer bir faktör ise öğretmenlerin büyük bir kısmının formu doldurmak için yeterli zamanı olmadığını belirtmeleridir. Öğretmenler çevrimiçi derslerin zamanlarının çoğunu aldığını ve formu doldurmak için zaman ayıramayacaklarını ifade etmişlerdir. Bir kısım öğretmen ise formu doldururken zorlandığını belirtmiştir. Araştırma verilerinin toplanma süreci yaklaşık 10 hafta sürmüştür.

4. Veri Analizi

Bu çalışmada dört ana bölümden oluşan yedi farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Her bir veri toplama aracı için farklı analiz yöntemi uygulanmış olup bu yöntemler aşağıda açıklanmıştır.

4.1.Birinci Kısım: Demografik Bilgiler

Demografik bilgiler bölümünde katılımcılar yaş, cinsiyet, öğretmenlik tecrübesi ve üniversiteden mezun oldukları bölümleri içeren dört ayrı maddeyi cevaplamışlardır. Elde edilen veri betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Yaş, cinsiyet, öğretmenlik tecrübesi ve mezun olunan bölümler için alt kategoriler oluşturulmuştur. Yaş faktörü kendi içerisinde 20-29,30-39 ve 40+ üzeri olmak üzere üç farklı alt kategoriye ayrılmıştır.

Öğretmenlik tecrübesi değişkeni kendi içerisinde 0-9, 10-19 ve 20+ yıl olmak üzere üç alt kategoriye ayrılmıştır.

Üniversiteden mezun olunan bölüm faktörü için ise İngilizce Öğretmenliği, İngiliz Dili ve Edebiyatı ile Açık Öğretim alt kategorileri oluşturulmuştur.

Çalışmanın ilk aşamasında içerik analizi metodu ile 4. sınıf İngilizce ders kitapları incelenerek çalışmada kullanılacak kalıpsal ifadeler belirlenmiştir. Belirlenen kalıpsal ifadeler ve ders kitabı içerikleri ile üç aşamadan oluşan bir form oluşturulmuştur.

4.2.İkinci Kısım: Öz-değerlendirme Soruları

Veri toplama aracının bu bölümünde öğretmenlerin kalıpsal ifadeler ile ilgili inançlarını belirlemeye yönelik altı maddeye yer verilmiştir. Katılımcılar 1,2,3 ve 6. madde için “Evet”, “Hayır” ve “Fikrim Yok” seçeneklerinden kendilerine en uygun olanı işaretlemişlerdir. Bölümün dördüncü sorusu bir “Evet/Hayır” sorusu olup katılımcılar bu maddeyi iki seçenekten birini işaretleyerek yanıtlamışlardır. Beşinci madde ise açık uçlu sorudur. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplar betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir.

4.3.Üçüncü Kısım: Continuum Tablosu Etkinlikleri

4.3.1.Etkinlik 1

Veri toplama aracının bu bölümünde öğretmenlerin kalıpsal ifade konu alan bilgisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu bağlamda ve sınıflandırma düzeyinde iki farklı soru hazırlanmıştır. İlk olarak 4. sınıf İngilizce ders kitaplarından seçilen kalıpsal ifadeler verilerek öğretmenlerden bu ifadeleri Kesckes’in *Continuum* tablosuna göre doğru gruplara yerleştirmeleri istenmiştir.

Veri analizinin ilk basamağı olarak *Continuum* tablosunun bölümlerinden oluşan bir Excel çalışma sayfası hazırlanmıştır. Her bir bölüm için doğru ve yanlış sayılarından oluşan alt kategoriler oluşturulmuştur. Çalışma öncesi oluşturulan cevap anahtarından yola çıkarak bir numaralı katılımcıdan itibaren her bir öğretmenin bu bölümde yazmış olduğu doğru ve yanlış sayıları tek tek incelenmiş ve sayılmıştır. Elde edilen veriler bölüm ve alt kategoriler bazında tabloya işlenmiştir. Çalışmanın temelinde yer alan yaş, cinsiyet, öğretmenlik tecrübesi ve mezun olunan bölüm faktörleri Excel tablosunun sağ tarafına yapıştırılmıştır. Değişkenlerin renk kodlarından yararlanılarak katılımcıların doğru cevap sayıları faktör bazında ve alt kategorilere göre tek tek sayılmıştır.

Her bir değişken kendi içerisinde değerlendirilmiş, alt kategorilere göre gruplar arasında doğru cevaplar bakımından anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Bu nedenle basit matematiksel işlemler kullanılarak doğru cevapların yüzdelik frekansları hesaplanmıştır. Bu işlem her bir değişken ve alt kategori için ayrı ayrı yapılmıştır.

4.3.2. Etkinlik 2

Veri toplama aracının bu bölümünde ilköğretim İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifade konu alan bilgisini belirlemek amacı ile ikinci bir sınıflandırma

sorusu hazırlanmıştır. İngilizce ders kitabında (MEB, 2018) yer alan bir etkinlik seçilerek öğretmenlerden burada geçen kalıpsal ifadeleri bulmaları ve türünü yazmaları istenmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

4.4.Dördüncü Kısım: Değerlendirme Soruları Etkinlikleri

Veri toplama amacının bu bölümünde öğretmenlerin kalıpsal ifadeler açısından pedagojik yeterliliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla üç ayrı değerlendirme sorusundan oluşan etkinlik hazırlanmıştır.

4.4.1. Etkinlik 3

İlk değerlendirme sorusunda 4. Sınıf İngilizce ders kitabı (MEB, 2018) *Free Times* ünitesinde kullanılan kalıpsal ifadeler verilmiş ve ders kitabının bu ifadeleri işleyişi anlatılmıştır. Öğretmenlere kitabın kalıpsal ifadeleri ele alış biçiminde herhangi bir sorun olup olmadığı sorulmuş ve mevcut durumu kalıpsal ifadelerin öğretilmesi bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Veri analizinin ilk aşamasında her bir katılımcının bu bölüme verdiği cevaplar Excel tablosuna aktarılmıştır. Her bir cevap incelenmiş ve tekrarlanan sözcükler ve kelime grupları belirlenmiştir. Bu kelime gruplarından yola çıkarak “Problem yok (*No problem*), Yeterli değil, Daha fazla kalıpsal ifade/Etkinlik (*Not enough, more FL/Activities*), Her iki kitapta aynı kelimeler (*Same words in two books*) ve Müfredat ile kitap eşleşmiyor (*Curriculum and the book don't match*)” ana başlıkları oluşturulmuştur.

4.4.2. Etkinlik 4

Veri toplama aracının ikinci değerlendirme sorusu etkinliğinde MEB İngilizce Öğretim Programının 4. Sınıf kazanımları verilmiş ve öğretmenlerden MEB onaylı 4.sınıf İngilizce Ders kitabından alınan bir konuşma etkinliğini bahsi geçen kazanımlar açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Cevaplar okunup incelenmiş ve tekrar eden sözcükler ve kelime grupları belirlenmiştir. Bu kelime gruplarından yola çıkarak “Problem yok (*No Problem*), Yeterli Değil (*Not Enough*), Daha fazla etkinlik/materyal (*More*

Activities/Materials) ve Daha fazla kalıpsal ifade (*More Formulaic Expressions*)” olmak üzere dört ana başlık oluşturulmuştur.

4.4.3. Etkinlik 5

Veri toplama aracının son etkinliğinde ise 4. Sınıf *Free Times* ünitesi kazanımları verilerek öğretmenlere bu üniteye yer verilen kalıpsal ifadelerin bahsi geçen kazanımları edindirmek için yeterliliği hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve nedenleri ile açıklamaları istenmiştir. Öğretmenlerin verdiği cevaplar betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Katılımcıların cevapları incelenmiş ve yinelenen sözcükler ve kelime grupları belirlenmiştir. Bu kelime gruplarından yola çıkarak “Problem yok (*No problem*), Daha fazla etkinlik (*More Activities*) ve Daha fazla kalıpsal ifade (*More Formulaic Language*)” ana başlıkları oluşturulmuştur.

BULGULAR

İlkokulda görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin Kalıpsal İfadeler ile ilgili farkındalık düzeyini belirlemek amacı ile yürütülen bu çalışma kapsamında katılımcılara kişisel bilgiler, öz-değerlendirme ve kalıpsal ifade farkındalığı bölümlerinden oluşan Kalıpsal İfade Farkındalık Formu uygulanmıştır.

1. Öz-değerlendirme Sorularından Elde Edilen Bulgular

Formun öz-değerlendirme kısmında katılımcılara kalıpsal ifadeler ile ilgili inançlarını belirlemeye yönelik altı madde yöneltilmiştir. Katılımcılardan bu ifadeler için kendilerini en iyi yansıtan “Yes”, “No” veya “No Idea” seçeneklerden birini işaretlemeleri istenmiştir. Elde edilen veriler analiz edilerek tablo haline getirilmiş; yaş, cinsiyet, görev süresi ve mezun olunan bölüm değişkenleri açısından incelenmiştir. Katılımcılar normal dağılım göstermediği için her bir grup kendi içerisinde ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Yaş faktörüne göre katılımcıların vermiş olduğu yanıtlar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: Yaş Faktörüne Göre Öz-Değerlendirme Cevapları

		20-29		30-39		40+	
		(f)	%	(f)	%	(f)	%
1	EVET	2	100	20	83.5	4	100
	HAYIR	-	-	3	12.5	-	-
	FİKRİM YOK	-	-	1	4	-	-
2	EVET	-	-	11	46	2	50
	HAYIR	1	50	11	46	1	25
	FİKRİM YOK	1	50	2	8	1	25
3	EVET	1	50	16	67	1	25
	HAYIR	-	-	6	25	2	50
	FİKRİM YOK	1	50	2	8	1	25
4	EVET	1	50	17	71.5	4	100
	HAYIR	-	-	3	12.5	-	-
	BAZEN	1	50	2	8	-	-
	CEVAP YOK			2	8		
5	Visuals			Visuals		Visuals	
	Games			Audios Interactive board Games Extra books		Games	
6	EVET	1	50	10	41.5	1	25
	HAYIR	1	50	11	46	1	25
	FİKRİM YOK	-	-	3	12.5	2	50

Tablo 12'ye göre 20-29 yaş aralığındaki katılımcıların tamamı kalıpsal ifadelerin iletişim açısından önemli olduğunu düşünmekle birlikte katılımcıların yarısı ders kitaplarında yeterince kalıpsal ifade kullanıldığını düşünmemektedir. Yine katılımcıların yarısı kalıpsal ifadeler açısından derslerini zenginleştirmek adına derslerinde daima ekstra etkinlik ve aktivitelere yer verdiğini belirtmiştir. Bir diğer katılımcı ise bazen derslerinde ek etkinliklere yer verdiğini ifade etmiştir. Ancak bu etkinlik türleri her iki grup için de görsel materyaller ve oyunlar ile sınırlı kalmıştır. Yine bu gruptaki öğretmenlerin yarısı ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadeleri pragmatik öğelerin öğretilmesi açısından uygun bulurken bir diğer yarısı bu fikre katılmamaktadır. Katılımcıların yarısı kalıpsal ifadeler ile ilgili eğitim almak isterken diğer yarısı eğitime ihtiyacı olmadığını belirtmiştir.

Tablo, 30-39 yaş aralığında bulunan öğretmenler açısından incelendiğinde grubun büyük bir çoğunluğunun (%83) kalıpsal ifadeleri iletişim için gerekli bulduğu görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların yaklaşık yarısı İngilizce ders kitaplarının yeterli miktarda kalıpsal ifade içerdiğini düşünmemektedir. Ancak üçüncü soruya bakıldığında bu gruptaki öğretmenlerin yarısından fazlasının ders kitaplarında yer verilen kalıpsal ifadelerin pragmatik öğeleri öğretebilmek adına uygun olduğunu düşündüğü görülmektedir. Katılımcıların çok az bir kısmı kalıpsal ifadelerin yeterliliği ile doğru ve uygun bağlamda kullanılması açısından fikrinin olmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte eğitim ihtiyacı söz konusu olduğunda bu oran artmıştır (%12.5). Bu gruptaki katılımcıların yaklaşık yarısı kalıpsal ifade bilgisi açısından kendisini yeterli görmekte ve eğitime ihtiyaç duymamaktadır. İngilizce derslerinde ekstra materyal ve etkinlik kullanımı açısından bakıldığında da grubun dörtte üçünden fazlasının derslerinde görsel ve işitsel materyallere, oyunlara, ek kitap kullanımı ile interaktif tahta kullanımına yer verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin sadece %8'i de bazen derslerinde ek materyal ve etkinliğe yer verdiğini belirtmiş, %12.5'i ise bu maddeyi hayır olarak cevaplamıştır.

Kırk yaş ve üzerindeki katılımcılar çerçevesinde tabloya bakıldığında katılımcıların tamamının kalıpsal ifadeleri iletişim için önemli bulduğu

görülmektedir. Öğretmenlerin yarısı kitaplarda yer verilen kalıpsal ifade miktarını yeterli bulmakla birlikte pragmatik öğelerin öğretilmesi için uygun olduklarını düşünmemektedir. Bunun yanında bu gruptaki katılımcıların tamamı derslerinde görsel ve işitsel materyallere yer verdiğini belirtmiştir. Kalıpsal ifade konusunda eğitim almak isteyen öğretmen sayısı ise grubun dörtte birlik kısmını oluşturmaktadır. Bireylerin yarısı eğitim alıp almamak konusunda kararsız kalmıştır.

Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların vermiş olduğu yanıtlar Tablo 13'teki gibidir.

Tablo 13: Cinsiyet Faktörüne Göre Öz-Değerlendirme Cevapları

		KADIN		ERKEK	
		f	%	f	%
1	EVET	19	90	7	78
	HAYIR	2	10	1	11
	FİKRİM YOK	-	-	1	11
2	EVET	12	57	1	11
	HAYIR	6	25.5	7	78
	FİKRİM YOK	3	14.5	1	11
3	EVET	13	62.5	5	55.5
	HAYIR	5	23	3	33.5
	FİKRİM YOK	3	14.5	1	11
4	EVET	17	80	5	55.5
	HAYIR	2	10	1	11
	BAZEN	2	10	2	22
	CEVAP YOK			1	11
5	Visuals Games Audios Interactive boards Extra books			Visuals Audios Interactive board Extra books Games	
6	EVET	8	38	4	44.5
	HAYIR	8	38	5	55.5
	FİKRİM YOK	5	24	-	-

Kadın katılımcıların neredeyse tamamı, erkek katılımcıların ise büyük bir kısmı kalıpsal ifadeleri iletişim için önemli bulmaktadır. Yine kadın öğretmenlerin yarısından fazlası İngilizce ders kitaplarında yer verilen kalıpsal ifade miktarının yeterli olduğunu düşünürken bu oran erkek öğretmenlerde oldukça azdır. Kadın katılımcıların dörtte birlik kısmına göre ders kitaplarındaki kalıpsal ifade miktarı yetersizdir. Erkek katılımcıların ise çoğunluğu bu şekilde düşünmektedir. Kadın öğretmenlerin %14.5'i ile erkeklerin %11'i bu konuda fikirleri olmadığını

belirtmişlerdir. Diğer yandan kadın katılımcıların yarısından fazlası kitaplardaki kalıpsal ifadelerin yerinde ve doğru bağlam öğretimi için uygun olduğunu düşünmekte, büyük bir kısmı derslerinde ekstra materyal ve etkinlik kullanmaktadır. Erkek bireylerin yarısından fazlası bu düşüncüyü paylaşmaktadır ve bu gruptaki erkek katılımcıların çoğunluğu derslerini ekstra materyal ve etkinlikler ile zenginleştirmektedir. Derslerinde hiç ekstra materyal veya etkinliğe yer vermediğini belirten iki kadın katılımcı ve bir erkek katılımcı vardır. Pragmatik öğeler ve kalıpsal ifadelerin uygunluğu konusunda fikir beyan etmeyen kadın katılımcıların oranı %14.5 iken erkek katılımcı oranı %11'dir. Kadın katılımcıların dörtte birinden biraz fazlası ile erkek öğretmenlerin yaklaşık yarısı kalıpsal ifadeler konusunda eğitim almak istediğini belirtmiştir. Kadın katılımcıların yaklaşık dörtte birlik kısmı bu konuda kararsız kalırken, erkek öğretmenlerin hiçbiri tereddüt yaşamamıştır.

Görev süresine göre katılımcıların vermiş olduğu yanıtlar Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Görev Süresine Göre Öz-Değerlendirme Cevapları

		0-9		10-19		20+	
		f	%	f	%	f	%
1	EVET	15	93.75	7	78	4	67
	HAYIR	1	6.25	2	22	1	16.5
	FİKRİM YOK	-	-	-	-	1	16.5
2	EVET	7	43.75	3	33	3	50
	HAYIR	6	37.5	6	67	1	16.5
	FİKRİM YOK	3	18.75	-	-	1	16.5
3	EVET	11	68.75	5	55.5	2	33
	HAYIR	2	12.5	4	44.5	2	33
	FİKRİM YOK	3	18.75	-	-	1	16.5
4	EVET	11	69.75	7	78	4	67
	HAYIR	2	12.5	-	-	1	16.5
	BAZEN	2	12.5	1	11	-	-
	CEVAP YOK	1	6.25	1	11	-	-
5	Visuals Audios Interactive board Games Extra books			Visuals Audios Interactive board Games Extra books		Games Audios Interactive board Visuals Extra books	
6	EVET	7	43.75	4	44.5	1	16.5
	HAYIR	7	43.75	4	44.5	2	33
	FİKRİM YOK	2	12.5	1	11	2	33

Tablo 14'e göre öğretmenlik görev süresi 9 yıl ve daha az olan on altı katılımcının tamamına yakını kalıpsal ifadelerin iletişim açısından önemli olduğunu düşünmekte, çok az bir kısmı ise bu düşünceye katılmamaktadır. Bu gruptaki kişilerin yaklaşık yarısına göre kitaplarda yer alan kalıpsal ifade miktarı yeterli düzeydedir ve yaklaşık dörtte üçü pragmatik öğeleri öğretebilmek bakımından kalıpsal ifadeleri uygun bulmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların dörtte birinden biraz fazlası kitaplardaki kalıpsal ifade miktarını yetersiz olduğunu düşünmektedir ve %12.5'i de bu ifadelerin bağlam öğretimi için uygun olmadığını düşünmektedir. Yine bu gruptaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu derslerinde görsel ve işitsel materyallere, oyunlara, ek kitap kullanımı ile interaktif tahta kullanımına yer vermektedir. İngilizce derslerinde ilave etkinlik yapmayan ve ekstra materyale gerek duymayan bireylerin oranı ise grubun dörtte birinden azdır. Kalıpsal ifadeler konusunda eğitime ihtiyacı olduğunu düşünen bireyler ile ihtiyaç duymayan birey oranı (%43.5) birbirine eşittir. Bu konuda kararsız kalan öğretmenler ise bu grubun %12.5'lik kısmını oluşturmaktadır.

Öğretmenlik tecrübesi 10 yıldan fazla ve 20 yıldan az olan toplam dokuz öğretmen bulunmaktadır ve bunların çoğuna göre kalıpsal ifadeler iletişim için önemlidir. Bununla birlikte bu grubun beşte birinden fazlası bu düşünceye katılmamaktadır. Katılımcıların dörtte birinden biraz fazlası kitaplarda kullanılan kalıpsal ifade miktarının yeterli olduğunu düşünmekte ve yarısından fazlası bu ifadeleri uygun bağlam oluşturmak ve pragmatik öğeleri öğretebilmek açısından uygun bulmaktadır. Diğer yandan grubun yarısından fazlasına göre İngilizce ders kitaplarında geçen kalıpsal ifade miktarı yetersizdir ve yarısından azı bu ifadelerin doğru bağlam öğretimi açısından uygun olmadığı görüşündedir. Bu gruptaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu derslerinde görsel ve işitsel birçok farklı materyal kullanmakta, oyunlara ve web2.0 araçlarına yer vermektedir. Bu gruptaki katılımcılardan İngilizce derslerini ilave materyal veya etkinliklerle zenginleştirmeyen öğretmen yoktur ancak bir katılımcı bu soruya cevap vermemiştir. Kalıpsal ifadeler konusunda eğitim almak isteyen ve eğitime ihtiyacı

olmadığını düşünen katılımcı sayısı ($f=4$) birbirine eşittir ve grubun neredeyse tamamını oluşturmaktadır. Bu konuda kararsız kalan bir kişi vardır.

Öğretmenlik mesleğini 20 yıl ve daha fazla süre ile icra eden altı katılımcı bulunmaktadır. Gruptaki katılımcıların yarısından fazlasına göre iletişimde kalıpsal ifade kullanımı önemli bir yere sahiptir. Bununla birlikte öğretmenlerin dörtte birinden azı bu düşünceyi paylaşmamaktadır ve %16.5'lik kısım konu hakkında kararsız kalmıştır. Öğretmenlerin yarısı İngilizce ders kitaplarında geçen kalıpsal ifade miktarının yeterli olduğu görüşündedir. Kitaplardaki kalıpsal ifade miktarının yetersiz olduğunu düşünen katılımcılar ile bu konuda fikri olmadığını belirten katılımcı sayısı (%16.5) birbirine eşittir ve grubun yarısına yakın kısmını oluşturmaktadır. Doğru ve yerinde bağlam oluşturma açısından kitaplarda yer verilen kalıpsal ifadeleri uygun bulan ve bulmayan öğretmen sayısı da birbirine eşittir (%33). Bu konuda fikri olmayan bir katılımcı vardır. Diğer yandan öğretmenlerin yarısından fazlası derslerini görsel, işitsel birçok farklı materyal ile zenginleştirmekte, oyunlara ve interaktif tahta kullanımına yer vermektedir. Bu grupta İngilizce derslerinde ilave etkinlik/materyal kullanmayan sadece bir öğretmen bulunmaktadır. Katılımcıların dörtte birinden fazlası hayır cevabı ile kalıpsal ifadeler konusunda eğitim almak istemediğini belirtmiş, yine aynı sayıda öğretmen bu konuda kararsız kalmıştır. Hiç eğitim almak istemeyen yalnızca bir katılımcı vardır.

Üniversiteden mezun olunan bölüm bazında katılımcıların vermiş olduğu cevaplar Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15: Mezun Olunan Bölüme Göre Öz-Değerlendirme Cevapları

		İ.Ö		İ.D.E		A.Ö.F	
		f	%	f	%	f	%
1	EVET	18	95	7	70	1	100
	HAYIR	1	5	2	20	-	
	FİKRİM	-	-	1	10	-	
	YOK						
2	EVET	9	47	3	30	1	100
	HAYIR	8	42	5	50	-	
	FİKRİM	2	11	2	20	-	
	YOK						
3	EVET	11	58	6	60	1	100
	HAYIR	6	31	2	20	-	
	FİKRİM	2	11	2	20	-	
	YOK						
4	EVET	17	89	4	40	1	100
	HAYIR	-	-	3	30	-	
	BAZEN	1	11	2	20	-	
	CEVAP	1	11	1	10	-	
	YOK						
5		Games Audios Interactive board Visuals Extra books		Games Audios Interactive board Visuals Extra books		Visuals Audios	
6	EVET	8	42	4	40	-	-
	HAYIR	7	37	6	60	-	-
	FİKRİM	4	21		-	1	100
	YOK						

*İ.Ö: İngilizce Öğretmenliği

*İ.D.E: İngiliz Dili ve Edebiyatı

*A.Ö: Açık Öğretim

Tablo 15 incelendiğinde İngilizce Öğretmenliği Bölümünden mezun olan on dokuz katılımcının olduğu ve bu katılımcıların yaklaşık dörtte üçlük bir kısmının kalıpsal ifadeleri iletişim için önemli gördüğü, bir kişinin de bu fikre katılmadığı anlaşılmaktadır. Bu grupta yer alan öğretmenlerin yaklaşık yarısına göre İngilizce ders kitaplarında yeterli miktarda kalıpsal ifade kullanılmakla birlikte %42'lik kısım tam tersi bir düşünceye sahiptir. Kitaplarda kullanılan kalıpsal ifadeler pragmatik öğelerin öğretilmesi açısından değerlendirildiğinde ise öğretmenlerin yarısından fazlasının kullanılan ifadeleri yeterli bulduğu, %31'ine göre de uygun bağlam oluşturulabilmesi için bu ifadelerin yeterli olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin çok az bir kısmı her iki konuda da fikir beyan etmemiştir. Diğer yandan İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunu öğretmenlerin %90'ı her zaman ve %5'i de ara sıra olmak üzere neredeyse tamamının derslerde

görsel, işitsel materyallere, oyunlara ve interaktif tahta ile yapılabilecek etkinliklere yer verdikleri görülmektedir. Ayrıca bu gruptaki öğretmenlerin dörtte birinden fazlası kalıpsal ifadeler konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu, yarısına yakın bir kısmı da bu konuda eğitim alması gerektiği düşünmektedir. Katılımcıların yaklaşık dörtte biri de eğitim almak konusunda kararsız kalmıştır.

Tablo 15'e göre İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu on katılımcının çoğu kalıpsal ifadeleri iletişim için gerekli görmektedir. Bununla birlikte yaklaşık dörtte birlik kısım bu düşünceye katılmamaktadır ve çok azının konu hakkında fikri yoktur. İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadeleri yeterli bulan öğretmen sayısı grubun dörtte birinden fazlasını oluşturmakla birlikte katılımcıların yarısı aksi yönde düşünmektedir. Diğer yandan İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunlarının yarısından fazlasına göre uygun bağlam oluşturma açısından kitaplarda geçen kalıpsal ifadeler yeterlidir. Bu grubun dörtte birden az bir kısmı bu ifadelerin pragmatik öğeler açısından yeterli olmadığı kanısındadır. Her iki konuda da fikri olmadığı söyleyen iki öğretmen vardır. Katılımcıların %40'ı sürekli, %20'si bazen olmak üzere yarısından fazlası İngilizce derslerinde görsel ve işitsel materyallere, interaktif tahta ile yapılabilecek etkinliklere ve oyunlara yer vermektedir. Öğretmenlerden üçü bu maddeyi hayır olarak cevaplamış, bir kişi de yanıtsız bırakmıştır. Katılımcıların yarısından fazlası kalıpsal ifade bilgisinin yeterli olduğunu düşünmekte ve bu konuda eğitim almak istememektedir. Geriye kalan dört kişi ise eğitime ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

Açık Öğretim Fakültesi mezunu katılımcıya göre kalıpsal ifadeler iletişim açısından önemlidir ve İngilizce ders kitaplarında yeterli miktarda kalıpsal ifade kullanılmaktadır. Ayrıca bu kalıpsal ifadeler pragmatik öğeleri kazandırmak için yeterlidir. Ders içeriklerinde görsel ve işitsel materyallere yer verdiğini ifade eden öğretmen, kalıpsal ifade konusunda eğitim alıp almamak konusunda ise kararsızdır.

2. *Continuum* Tablosundan Elde Edilen Bulgular

Veri toplama aracının bu bölümünde öğretmenlerin kalıpsal ifade konu alan bilgisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu bağlamda sınıflandırma düzeyinde iki farklı soru hazırlanmıştır. İlk olarak 4. sınıf İngilizce ders kitaplarından seçilen

kalıpsal ifadeler verilerek öğretmenlerden bu ifadeleri Kesckes'in *Continuum* tablosuna göre doğru gruplara yerleştirmeleri istenmiştir. Her bir öğretmenin bu bölümde yazmış olduğu doğru ve yanlış sayıları tek tek sayılmıştır. Elde edilen veriler yaş, cinsiyet, görev süresi ve mezun olunan bölüm değişkenlerine göre incelenmiştir. Yaş faktörüne göre katılımcıların vermiş olduğu doğru cevap sayısı ve yüzdelik frekans dağılımı Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16: Yaşa Göre *Continuum* Tablosu Cevapları

			20-29		30-39		40+	
	TOPLAM Kİ	DOĞRU CEVAP	(f)	%	(f)	%	(f)	%
GB	2	2	1	50	21	87.5	2	50
		1	-	-	1	4	-	-
SAB	5	4	1	50	6	25	-	-
		3	-	-	5	21	2	50
		2	-	-	4	17	-	-
		1	-	-	9	37	-	-
ÖF	4	4	1	50	23	96	1	25
		2	-	-	-	-	-	-
		1	-	-	1	4	1	25
KF	3	3	-	-	3	12.5	-	-
		2	1	50	7	29	-	-
		1	-	-	10	42	1	25
DBS	7	7	-	-	1	4	-	-
		6	1	50	1	4	-	-
		5	-	-	1	4	1	25
		4	-	-	5	21	-	-
		3	-	-	4	17	-	-
		2	-	-	7	29	1	25
		1	-	-	3	12.5	-	-
		D	3	3	-	-	4	17
2	1	50		10	42	1	25	
1	-	-		9	37	-	-	

*GB: Gramer Birimleri

*SAB:Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

*ÖF:Öbek Fiiller

*KF:Konuşma Formülleri

*DBS:Duruma Bağlı Sözceler

*D:Deyimler

Tablo 16'ya göre 20-29 yaş arası katılımcıların yarısı, 30-39 yaş aralığındaki öğretmenlerin büyük bir kısmı ile 40 yaş ve üzeri öğretmenlerin yarısı gramer birimleri kategorisindeki kelime gruplarının tamamını doğru yerleştirmişlerdir. Bununla birlikte 30-39 yaş aralığındaki bireylerin çok az bir kısmı bu gruba sadece bir doğru kalıpsal ifade yerleştirmiştir. Geriye kalan katılımcılar ise bu gruba yer alması gereken kalıpsal ifadeleri başka bir gruba yerleştirmişler veya bu bölümü boş bırakmışlardır.

Sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler sınıfı incelendiğinde beş kalıpsal ifadenin tamamını doğru bir şekilde kategoriye yerleştiren katılımcının olmadığı görülmektedir. Kategoriye en fazla dört doğru cevap verilmiştir. Bu başlık için 20-29 yaş aralığı bireylerin yarısı ile 30-39 yaş katılımcıların dörtte birlik kısmı dört kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmiştir. Kategoriye üç doğru yanıt veren 20-29 yaş aralığında hiç katılımcı bulunmazken 30-39 yaş aralığında beş ve 40 yaş üzeri öğretmenlerde iki kişi bulunmaktadır. Yine bu başlık altına 30-39 yaş aralığı katılımcıların dörtte birden azı iki ve yarısından oldukça az bir kısmı bir doğru cevap yazmıştır. Geriye kalan katılımcılar ise ya bu grupta olması gereken kalıpsal ifadeleri farklı bir kategoriye yazmış ya da bu bölüme uygun olmayan kalıpsal ifadeleri yazmıştır. Bu bölümü yanıtsız bırakan katılımcılar da mevcuttur.

Öbek fiiller başlığına bakıldığında 20-29 yaş öğretmenlerin yarısının, 30-39 yaş katılımcıların tamamına yakının ve 40 yaş üzeri kişilerin dörtte birlik kısmının bu bölümdeki kalıpsal ifadeleri doğru yerleştirdikleri görülmektedir. Bununla birlikte 30-39 yaş aralığı bir ve 40 yaş üzeri bir öğretmen olmak üzere toplam iki öğretmen bu kategoriye bir kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmiştir. Katılımcıların geriye kalan kısmı ise bu bölüme hiç kalıpsal ifade yazmamış veya bu bölüm için uygun olmayan kalıpsal ifadeleri yazmıştır.

Konuşma formülleri bölümü için üç kalıpsal ifade seçilmiştir ve bunların tamamını doğru bir şekilde bu bölüme yazan 30-39 yaş kategorisinden üç öğretmen bulunmaktadır. Kategoriye 20-29 yaş arası katılımcıların yarısı ve 30-39 yaş öğretmenlerin dörtte birinden fazlası iki doğru ifade yazmıştır. Kırk yaş ve üzeri katılımcıların dörtte birlik kısmı ile 30-39 yaş bireylerin yaklaşık yarısı bu başlık altına bir kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmiştir. Tabloda yer verilmeyen katılımcılar ise bu bölüme yanlış kalıpsal ifadeleri yerleştirmiş yahut soruyu cevapsız bırakmışlardır.

Duruma bağlı sözceler başlığı bu etkinliğin en fazla kalıpsal ifade içeren bölümüdür ve sadece 30-39 yaş aralığı bir katılımcı bu gruba ait kalıpsal ifadelerin tamamını yazabilmiştir. Kategoriye altı doğru cevap veren 20-29 yaş arası ve 30-39 yaş arası bir öğretmen bulunmaktadır. Kırk yaş ve üzeri bir kişi, beş kalıpsal ifadeyi doğru olarak bu sınıfa yerleştirirken 30-39 yaş arası katılımcıların % 4'ü beş, %21'i dört, %17'si üç, %29'u iki ve %12.5'lik kısmı bir

doğru cevap vermiştir. Kırk yaşın üzerindeki öğretmenlerin dörtte birlik kısmı da bu bölüme uygun iki kalıpsal ifade yazmıştır. Katılımcıların geriye kalan kısmı bu kategori için uygun olmayan kalıpsal ifadeleri seçmiş ya da bu bölümü boş bırakmıştır.

Deyimler bölümüne gelindiğinde 30-39 yaş arası dört katılımcının bu başlık altındaki kelime gruplarını doğru yerleştirdiği görülmektedir. Bununla birlikte 20-29 yaş arası öğretmenlerin yarısı, 30-39 yaş arası katılımcıların yaklaşık yarısı ile 40 yaş ve üzeri katılımcıların dörtte biri bu kategoriye iki kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmişlerdir. Sadece bir doğru kalıpsal ifade yazan dokuz öğretmen vardır ve tamamı 30-39 yaş aralığında bulunmaktadır. Tabloda yer verilmeyen katılımcılar ise bu bölümü cevaplamamış ya da bu gruba uygun olmayan kalıpsal ifade seçiminde bulunmuştur.

Cinsiyet değişkeni bazında katılımcıların vermiş olduğu doğru cevap sayısı ve yüzdelik frekans dağılımı Tablo 17’de gösterildiği gibidir.

Tablo 17: Cinsiyete Göre *Continuum* Tablosu Cevapları

			KADIN		ERKEK	
	TOPLAM Kİ	DOĞRU CEVAP	(f)	%	(f)	%
GB	2	2	16	76	8	89
		1	1	8	-	-
SAB	5	4	6	28.5	1	11
		3	5	24	2	22
		2	2	9.5	2	22
		1	6	28.5	3	33
ÖF	4	4	17	81	8	89
		2	1	8	-	-
		1	1	8	-	-
KF	3	3	3	14	-	-
		2	4	19	4	44
		1	7	33	4	44
DBS	7	7	1	8	-	-
		6	2	9.5	1	11
		5	2	9.5	-	-
		4	3	14	2	22
		3	2	9.5	2	22
		2	6	28.5	2	22
		1	2	8	1	11
		3	4	19	-	-
D	3	2	8	38	4	44
		1	5	24	3	33

*GB: Gramer Birimleri

*SAB:Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

*ÖF:Öbek Fiiller

*KF:Konuşma Formülleri

*DBS:Duruma Bağlı Sözceler

*D:Deyimler

Tablo 17'ye göre gramer birimleri başlığına kadın katılımcıların dörtte üçü erkek katılımcıların ise büyük çoğunluğu uygun kalıpsal ifadelerin tamamını doğru olarak yerleştirmiştir. Kadın katılımcıların çok az bir kısmı bu kategoriye bir kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmiştir. Tabloda yer almayan öğretmenler ise farklı kalıpsal ifade sınıflarına ait kelime gruplarını bu başlık altına yerleştirmişlerdir ya da bu bölümü boş bırakmışlardır.

Sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler başlığına uygun toplam beş kalıpsal ifade bulunmaktadır ancak kadın veya erkek fark etmeksizin ifadelerin tamamını bu gruba yerleştiren öğretmen bulunmamaktadır. Diğer yandan kadın katılımcıların dörtte biri ve erkek katılımcıların yaklaşık dörtte biri, dört doğru kalıpsal ifadeyi bu gruba yazmışlardır. Bu gruba uygun kalıpsal ifadelerden ikisini bulan iki kadın ve iki erkek katılımcı vardır. Kadın ve erkek katılımcıların dörtte birinden biraz fazlası bu grup için bir doğru cevap vermişlerdir. Geriye kalan katılımcıların tamamı bu bölümü boş bırakmayı tercih etmiştir.

Öbek fiiller kategorisine uygun kalıpsal ifadelerin tamamı on yedi kadın katılımcı (%81) ve sekiz erkek katılımcı (%89) tarafından doğru olarak yerleştirilmiştir. Kadın öğretmenlerin çok az bir kısmı bu gruba uygun iki kalıpsal ifade yazarken çok azı da bir kalıpsal ifade yazmıştır. Tabloda yer almayan öğretmenler bu gruba uygun olmayan kalıpsal ifadeleri yazmışlar veya bu bölümü boş bırakmışlardır.

Konuşma formülleri bazında üç kadın öğretmen bu gruba uygun kalıpsal ifadelerin tamamını bulmuştur. Kategoriye iki doğru kelime grubu yerleştiren dört kadın katılımcı ve dört erkek birey vardır. Sadece bir doğru cevabı yazan kadın öğretmen sayısı yedi, erkek sayısı ise dördür. Geriye kalan katılımcılar ise farklı kategorilerdeki kelime gruplarını bu gruba yazmış ya da cevapsız bırakmıştır.

Duruma bağlı sözceler grubunda yer alan kalıpsal ifadelerin hepsini yerleştiren sadece bir kadın katılımcı bulunmaktadır. Erkek öğretmen ise hiç yoktur. Bu kategoriye uygun altı kelime grubunu yazan kadınların sayısı iki iken erkek öğretmenlerin sayısı birdir. Yine kadın katılımcıların ikisi bu gruba beş doğru cevap vermiştir. Bu başlık altına uygun dört doğru cevabı bulan kadın öğretmen sayısı üç iken bu sayı erkeklerde ikidir. Diğer yandan kadın

öğretmenlerin az bir kısmı üç, dörtte biri iki ve çok azı bir doğru cevap vermiştir. Erkek öğretmenlerin ise yaklaşık dörtte biri üç, dörtte birinden azı iki ve az bir kısmı da bir doğru yanıt vermiştir. Tabloda yer almayan kişiler kalıpsal ifadeleri uygun gruplara yerleştirememiş veya bu bölümü yanıtlamamıştır.

Deyimler basamağında toplam üç kalıpsal ifade bulunmaktadır ve kadın öğretmenlerin yaklaşık beşte biri bu gruptaki kalıpsal ifadelerin tamamını bulmuştur. Yine kadın katılımcıların dörtte birinden fazlası iki ve dörtte biri bir doğru kalıpsal ifadeyi bu başlık altına yerleştirmiştir. Erkek katılımcılar açısından tablo incelendiğinde katılımcıların yarısının iki ve dörtte birinden fazlasının bir doğru cevap verdiği görülmektedir. Tabloda yer almayan katılımcılar bu bölümü boş bırakmış veya diğer gruplara ait kalıpsal ifadeleri bu başlık altına yazmışlardır.

Öğretmenlikte geçen görev süresine istinaden katılımcıların vermiş olduğu doğru cevap sayısı ve yüzdelik frekans dağımı Tablo 18'deki gibidir.

Tablo 18: Görev Süresine Göre *Continuum* Tablosu Cevapları

		0-9			10-19		20+	
TOPLAM Kİ		DOĞRU CEVAP	(f)	%	(f)	%	(f)	%
GB	2	2	12	75	8	89	4	100
		1	1	6				
SAB	5	4	4	25	3	33		
		3	3	19	2	22	2	50
		2	3	19			1	25
		1	5	31	3	33	1	25
ÖF	4	4	14	87.5	8	89	3	75
		2					1	25
		1	1	6				
KF	3	3	2	12.5	1	11		
		2	6	37.5	2	22		
		1	4	25	4	44	3	75
DBS	7	7			1	11		
		6	2	12.5				
		5	1	6			1	25
		4	3	19	1	11	1	25
		3	2	12.5	1	11	1	25
		2	5	31	2	22	1	25
		1	2	12.5	1	11		
D	3	3	2	12.5	2	22		
		2	8	50	2	22	2	50
		1	5	31	3	33	1	25

*GB: Gramer Birimleri

*SAB:Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

*ÖF:Öbek Fiiller

*Kİ: Kalıpsal İfade

*KF:Konuşma Formülleri

*DBS:Duruma Bağlı Sözceler

*D:Deyimler

Tablo 18 incelendiğinde gramer birimleri bölümünde iki kalıpsal ifadenin olduğu ve 20 yıldan fazla süre ile öğretmenlik yapan katılımcıların tamamının bu gruptaki kalıpsal ifadeleri eksiksiz olarak bulduğu görülmektedir. Görev süresi 10 yıldan az öğretmenlerin dörtte üçü ile 10-19 yıl arası öğretmen olarak çalışan öğretmenlerin çoğu da bu gruptaki kalıpsal ifadelerin hepsini yazmıştır. Öğretmenlik tecrübesi 10 yıldan az olan sadece bir katılımcı bu gruba ait bir kalıpsal ifade yazmıştır. Tabloda yer verilmeyen katılımcılar ise bu bölümü cevaplamamış ya da bu gruba uygun olmayan kalıpsal ifade seçiminde bulunmuştur.

Sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler kategorisi için 10 yıldan az süre ile öğretmen olan dört ve 10-19- yıl arası öğretmen olarak çalışan üç kişi dört doğru cevap vermiştir. Bu bölüm için 10 yıldan az öğretmenlik tecrübesi olan öğretmenlerin yaklaşık beşte biri, 10-20 yıl arası öğretmen olarak çalışan kişilerin dörtte birinden az bir kısmı ve 20 yılın üzerinde öğretmenlik yapan katılımcıların yarısı üç kalıpsal ifadeyi doğru olarak yazmıştır. Yine bu bölüme iki doğru yanıt veren 10 yıldan az süre ile çalışan üç ve 20 yıldan fazla süredir öğretmenlik yapan bir birey vardır. Diğer yandan 0-9 yıl arası öğretmen olan katılımcıların %31'i, 10-20 yıl arası öğretmenlik tecrübesi olan kişilerin % 33'ü ile 20 yıl üstünde görev yapan öğretmenlerin dörtte biri bu kategoriye bir doğru cevap vermiştir. Geriye kalan katılımcılar ise farklı kategorilerdeki kelime gruplarını bu gruba yazmış ya da cevapsız bırakmıştır.

Öbek fiiller kategorisinde yer alan kalıpsal ifadelerin tamamını 0-9 yıl arası çalışan öğretmenlerin büyük bir kısmı, 10-20 yıl arası öğretmenlik yapan katılımcıların çoğunluğu ve 20 yılı aşkın süredir öğretmen olan bireylerin dörtte üçü doğru yerleştirmiştir. Bununla birlikte 20 yıldan fazla süre ile öğretmenlik mesleğini icra eden bir kişi iki, 10-20 yıl arasında çalışan bir öğretmen bir doğru kelime grubunu bu başlık altına yazmıştır. Tabloda yer almayan kişiler ise kalıpsal ifadeleri uygun gruplara yerleştirememiş veya bu bölümü yanıtlamamıştır.

Konuşma formülleri kapsamında 10 yıldan az süredir öğretmenlik yapan iki katılımcı ile 10-20 yıl arasında öğretmenlik tecrübesine sahip bir kişi bu gruptaki kalıpsal ifadelerin tamamını doğru olarak yerleştirmiştir. Yirmi yıl ve üzerindeki grupta ise kelimelerin tamamını bulan katılımcı yoktur. Görev süresi

10 yıldan az altı öğretmen bu kategori için iki ve dört kişi bir uygun kalıpsal ifade yazmıştır. Öğretmenlik tecrübesi 10-20 yıl arası katılımcıların ikisi bu grup için iki doğru ifade bulurken yaklaşık yarısı bir doğru kelime grubunu yazmıştır. Katılımcılardan 20 yılı aşkın süredir öğretmen olarak çalışan grubun dörtte üçü bu kategoriye bir doğru kalıpsal ifade yerleştirmiştir. Tabloda yer verilmeyen öğretmenler bu gruba uygun olmayan kalıpsal ifadeleri yazmışlar veya bu bölümü boş bırakmışlardır.

Duruma bağlı sözceler başlığındaki kalıpsal ifadelerin tamamını 10-20 yıl arası görev yapan sadece bir katılımcı bulmuştur. Kategoriye altı doğru cevap veren iki kişi 10 yıldan az süredir öğretmenlik yapmaktadır. Bununla birlikte 0-9 yıl arası öğretmen olarak çalışan bir kişi ile 20 yıldan fazla öğretmenlik tecrübesi olan bir katılımcı beş kalıpsal ifadeyi doğru olarak bu sınıfa yerleştirmiştir. 10 yıldan az süre ile öğretmenlik mesleğini icra eden katılımcıların yaklaşık beşte biri dört, %12.5'i üç, %31'i iki ve %12.5'lik kısmı bir doğru cevap vermiştir. Görev süresi 20 yılı aşkın olan öğretmenlerin dörtte biri beş, dörtte biri dört, dörtte biri üç ve dörtte biri iki kelime grubunu doğru olarak bu başlık altına yazmıştır. Katılımcıların geriye kalan kısmı bu kategori için uygun olmayan kalıpsal ifadeleri seçmiş ya da bu bölümü boş bırakmıştır.

Deyimler bölümüne gelindiğinde 10 yıldan az süre ile öğretmen olarak çalışan iki katılımcı ile 10-20 yıl arası öğretmenlik tecrübesi bulunan iki kişinin bu başlık altındaki kelime gruplarının hepsini doğru yerleştirdiği görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlikteki tecrübesi 0-10 yıl arası olan yarısı, 10-20 yıl arası çalışan öğretmenlerin yaklaşık dörtte biri ile 20 yılı aşkın süredir bu mesleği icra eden katılımcıların yarısı bu kategoriye iki kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmişlerdir. Görev süresi 10 yıldan az beş katılımcı, 10-20 yıl arası çalışan üç katılımcı ile 20 yılı aşkın süreyle öğretmen olan bir kişi sadece bir doğru kelime grubunu bu başlık altına yerleştirmiştir. Tabloda yer verilmeyen katılımcılar ise bu bölümü cevaplamamış ya da bu gruba uygun olmayan kalıpsal ifade seçiminde bulunmuştur.

Üniversiteden mezun olunan bölüme değişkenine göre katılımcıların vermiş olduğu doğru cevap sayısı ve yüzdelik frekans dağılımı Tablo 19'daki gibidir.

Tablo 19: Mezuniyete Göre *Continuum* Tablosu Cevapları

	TOPLAM Kİ	DOĞRU CEVAP	İ.Ö		İ.D.E		A.Ö.F	
			(f)	%	(f)	%	(f)	%
GB	2	2	15	79	8	80	1	100
		1	1	5				
SAB	5	4	6	21			1	100
		3	3	16	4	40		
		2	1	5	3	30		
		1	7	37	2	20		
ÖF	4	4	15	79	9	90	1	100
		2	1	5				
		1	1	5				
KF	3	3	2	10.5	1	10		
		2	5	26	3	30		
		1	8	42	2	20	1	100
DBS	7	7	1	5				
		6	1	5	1	10		
		5	1	5	1	10		
		4	1	5	3	30	1	100
		3	2	10.5	2	20		
		2	6	21	2	20		
		1	3	16				
D	3	3	3	16			1	100
		2	7	37	5	50		
		1	5	26	4	40		

*GB: Gramer Birimleri

*SAB:Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

*ÖF:Öbek Fiiller

*Kİ: Kalıpsal İfade

* İ.D.E: İngiliz Dili ve Edebiyatı

*KF:Konuşma Formülleri

*DBS:Duruma Bağlı Sözceler

*D:Deyimler

*İ.Ö:İngilizce Öğretmenliği

*A.Ö.F: Açık Öğretim Fakültesi

Tablo 19'a göre gramer birimleri başlığına İ.Ö mezunu katılımcıların dörtte üçünden fazlası, İ.D.E mezunlarının beşte dördü ile A.Ö.F mezunu bir öğretmen kalıpsal ifadelerin tamamını doğru olarak yerleştirmiştir. İ.Ö bölümünü bitiren öğretmenlerin çok az bir kısmı bu kategoriye bir kalıpsal ifadeyi doğru olarak yerleştirmiştir. Tabloda gösterilmeyen kişiler ise farklı kalıpsal ifade sınıflarına ait kelime gruplarını bu başlık altına yerleştirmişlerdir ya da bu bölümü yanıtsız bırakmışlardır.

Sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler başlığına İ.Ö mezunu katılımcıların beşte biri ile A.Ö.F mezunu bir birey dört doğru kelime grubu yerleştirmiştir. Bu gruba uygun üç kalıpsal ifadeyi yazan İ.Ö bölümünden mezun

üç katılımcı bulunurken İ.D.E bölümünü bitiren dört öğretmen vardır. İ.Ö mezunlarının %5'i iki ve %37'si bu kategori için bir doğru kelime grubu yazmıştır. Bununla birlikte İ.D.E mezunlarının beşte biri iki tane kalıpsal ifadeyi bu başlık altına yerleştirmiştir. Geriye kalan katılımcıların tamamı bu bölüme cevap vermemeyi tercih etmiştir.

Öbek fiiller kategorisine uygun kalıpsal ifadelerin tamamı İ.Ö mezunu bireylerin çoğunluğu, İ.D.E bölümünü bitiren katılımcıların neredeyse tamamı ve A.Ö.F bitiren bir kişi tarafından doğru olarak yerleştirilmiştir. İ.Ö mezunu olan öğretmenlerin çok azı bu gruba uygun iki kalıpsal ifade yazarken çok azı da bir kalıpsal ifade yazmıştır. Tabloda yer almayan öğretmenler bu gruba uygun olmayan kalıpsal ifadeleri yazmışlar veya bu bölümü boş bırakmışlardır.

Konuşma formülleri bazında İ.Ö bölümü mezunu iki öğretmen ile İ.D.E mezunu bir katılımcı bu gruba ait kalıpsal ifadelerin tamamını bulmuştur. Kategoriye iki doğru kelime grubu yerleştiren İ.Ö bölümü mezunu beş katılımcı ve İ.D.E bölümünü bitiren üç öğretmen vardır. Sadece bir doğru kalıpsal ifade yazan İ.Ö bölümü mezunu katılımcı sayısı sekiz, İ.D.E mezunu öğretmen sayısı iki ve A.Ö.F bir kişidir. Geriye kalan katılımcılar ise farklı kategorilerdeki kelime gruplarını bu gruba yazmış ya da bu bölümü cevapsız bırakmıştır.

Duruma bağlı sözceler grubunda yer alan kalıpsal ifadelerin hepsini yerleştiren sadece bir katılımcı bulunmaktadır ve İ.Ö mezunudur. Bununla birlikte bu kategoriye uygun 6 kelime grubunu yazan İ.Ö mezunu bireylerin oranı %5 iken İ.D.E bölümü mezunu öğretmenlerin oranı %10'dur. Yine İ.Ö bölümü mezunu katılımcıların %5'i ile İ.D.E mezunlarının %10'u beş doğru cevap vermiştir. Bu başlık altına uygun dört doğru cevabı bulan İ.Ö mezunu öğretmen sayısı bir iken İ.D.E mezunlarında bu sayı üçtür. Diğer yandan İ.Ö mezunu öğretmenlerin %10.5'i üç, %21'i iki ve %16'sı bir doğru cevap vermiştir. İ.D.E mezunu bireylerin ise beşte biri üç ve beşte birlik kısmı iki doğru yanıt vermiştir. Tabloda yer verilmeyen kişiler ise kalıpsal ifadeleri uygun gruplara yerleştirememiş veya bu bölümü yanıtlamamıştır.

Deyimler basamağındaki toplam kalıpsal ifade sayısının tamamını bulan İ.Ö mezunu üç birey ve açık öğretim mezunu bir katılımcı vardır. Yine İ.Ö mezunu katılımcıların %37'si iki ve dörtte birinden fazlası bir doğru kalıpsal

ifadeyi bu başlık altına yerleştirmiştir. İ.D.E mezunu bireyler açısından tablo incelendiğinde yarısının iki ve beşte ikisinin bir doğru cevap verdiği görülmektedir. Tabloda yer almayan katılımcılar bu bölümü boş bırakmış veya diğer gruplara ait kalıpsal ifadeleri bu başlık altına yazmışlardır.

Kalıpsal ifade farkındalık formunun uygulama aşamasının ikinci basamağında katılımcılardan MEB'in 2018 yılında yayımladığı 4. Sınıf İngilizce ders kitabından alınan bir etkinlikte geçen kalıpsal ifadeleri bulmaları ve türlerini yazmaları istenmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar ve yüzdelik frekans dağılımları Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Etkinlik 2: Kalıpsal İfadeler ve Türleri

KALIPSAİ İFADELER	TÜRLERİ	f	%
What do you do (in the morning?)	SAB	18	60
	DBS		
	GB		
In the morning	SAB	5	17
Wake up	ÖF	10	33
	KF		
Wash face	SAB	9	30
	KF		
Get dressed	SAB	12	40
	KF		
	ÖF		
	D		
Have breakfast	SAB	10	33
	KF		
	GB		
Tell us	DBS	7	23
	KF		
At 7 o'clock	DBS	1	3
With my family	DBS	2	7

*GB: Gramer Birimleri

*KF: Konuşma Formülleri

*SAB: Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

*DBS: Duruma Bağlı Sözceler

*ÖF: Öbek Fiiller

*D: Deyimler

Tablo 20 incelendiğinde öğretmenlerin en fazla (%60) bulduğu kalıpsal ifadenin “What do you do in the morning” olduğu görülmektedir. Katılımcıların %43'ü bu ifadeyi “in the morning” ile birlikte bir bütün olarak ele alırken %17'si ayrı değerlendirmiştir. Öğretmenlerin etkinlikte bulduğu diğer ifadeler sırasıyla *get dressed*, *have breakfast*, *wake up*, *wash face*, *tell us*, *with my family* ve *at 7 o'clock* olmuştur. Etkinlik kapsamında belirlenen kalıpsal ifadelerin neredeyse tamamı sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler başlığı altında değerlendirilmiştir.

Tablo 20'ye göre katılımcıların aynı kalıpsal ifadeleri buldukları ancak buldukları ifadelerin türlerini birbirinden farklı yazdıkları görülmektedir. Katılımcılar belirledikleri kalıpsal ifadeleri genelde gramer birimleri, sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler, duruma bağlı sözcükler, öbek fiiller ve konuşma formülleri başlıkları altına yerleştirmişlerdir. Sadece bir katılımcı deyimler başlığını da kullanmıştır. Etkinlikte geçen kalıpsal ifade ve türleri aşağıdaki gibidir:

What do you do?	SAB	In the morning	SAB
Wake up	ÖF	Wash one's face	SAB
Get dressed	SAB	Have breakfast	SAB
Tell me	SAB		

*SAB: Sabit ya da Yarı Sabit Anlamsal Birimler

*ÖF: Öbek Fiiller

3. Değerlendirme Sorularından Elde Edilen Bulgular

Kalıpsal ifade farkındalık formunun uygulama aşamasının ikinci basamağında katılımcıların kalıpsal ifadeler açısından pedagojik yeterliliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla üç ayrı etkinlik hazırlanmıştır. İlk etkinlikte öğretmenlere 4. Sınıf MEB onaylı İngilizce ders kitabı *Free Times* ünitesinde kullanılan kalıpsal ifadeler verilmiş ve ders kitabının bu ifadeleri ele alış biçimi anlatılmıştır. Öğretmenlere kitabın kalıpsal ifadeleri ele alış biçiminde bir sorun olup olmadığı sorulmuş ve mevcut durumu kalıpsal ifadelerin öğretilmesi bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Elde edilen veriler farklı değişkenler açısından değerlendirilerek Tablo 21'de sunulmuştur.

Tablo 21: Etkinlik 3 ve Cevapları

CEVAPLAR		No problem		Not Enough More FL/Activities		Same words both in two books		Curriculum and the book don't match	
TÜRKÇESİ		Problem yok		Yeterli Değil Daha fazla Kİ/Etkinlik		Her iki kitapta aynı kelimeler		Müfredat ve kitap eşleşmiyor	
		(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%
YAŞ	20-29	-	-	1	10	-	-	-	-
	30-39	4	20	8	53	2	20	1	7
	40+	2	13	-	-	-	-	-	-
CİNSİYET	Kadın	4	43	7	50	1	7	-	-
	Erkek	2	33	2	33	1	17	1	7
GÖREV SÜRESİ	0-9	2	20	7	70	1	10	-	-
	10-19	2	34	4	66	-	-	1	7
	20+	2	50	1	25	1	25	-	-
MEZUNİYET	İ.Ö	2	15	8	62	2	15	1	8
	İ.D.E	3	50	3	50	-	-	-	-
	A.Ö.F	1	10	-	-	-	-	-	-

Tablo 21 incelendiğinde 30-35 yaş grubu katılımcıların beşte biri ile 40 yaş ve üzeri öğretmenlerin %10'u olmak üzere toplamda 6 katılımcının kitabın kalıpsal ifadeleri ele alış biçiminde bir sorun bulmadığı görülmektedir. Bu kişilerin yaklaşık yarısı kadın ve dörtte birinden fazlası erkektir. Görev süresine göre incelendiğinde aynı katılımcıların beşte birinin dokuz yıl ve daha az süre öğretmenlik yaptığı, dörtte birinden fazlasının 10 yıldan fazla ve 20 yıldan az süre ile çalıştığı, yarısının da 20 yılı aşkın süredir öğretmenlik mesleğini icra ettiği görülmektedir. Aynı gruptan 2 öğretmen İ.Ö, 3 kişi İ.D.E ve 1 katılımcı da A.Ö. F mezunudur. Bu düşünceye sahip katılımcılardan bazılarının cevapları şu şekildedir:

Katılımcı 1 (35 yaşında, kadın, açık öğretim bölümü mezunu ve 13 yıllık öğretmen): *“No problem with the plan. Some expressions may come up in the workbook, because there is too many expressions”* (Kitabın planı ile ilgili sorun yoktur. Bazı ifadeler çalışma kitabında yer almalıdır. Çünkü çok fazla ifade var).

Katılımcı 4 (34 yaşında, kadın, İngilizce Öğretmenliği mezunu, 10 yıllık öğretmen): “*Warm-up activities takes sts attention. I give workbook as homework because of limited time. So, it is not good*” (Isınma etkinlikleri öğrencilerin çok dikkatini çekiyor. Kısıtlı zaman nedeniyle çalışma kitabını ödev olarak veriyorum. Bu da iyi bir şey değil).

Katılımcı 10 (42 yaşında, kadın, 20 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*NP. But workbooks are given as homework. So, sts may lose their willing with new expressions* (Sorun yok. Ancak, çalışma kitapları ödev olarak veriliyor. Bu nedenle öğrenciler yeni ifadeler öğrenme isteğini kaybedebilir).

Katılımcı 14 (42 yaşında, kadın, 20 yıllık öğretmen, İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu): “*No problem with th plan. Some expressions may come up in the workbook, because there is too many expressions. Students can solve them* (Kitabın planması ile ilgili bir sorun yok. Bazı kelimeler çalışma kitabı ile birlikte gelebilir. Çünkü gereğinden fazla ifade var. Öğrenciler onları kendileri çözebilir).

Katılımcılardan 20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin yarısından fazlası kitapların kalıpsal ifadeleri işleyiş biçimini yeterli bulmamıştır. Onlara göre, kitaplar daha fazla kalıpsal ifade veya etkinlik içermelidir. Bu fikirdeki katılımcıların yarısı kadın ve dörtte birinden biraz fazlası erkek olup yaklaşık dörtte üçlük kısım 10 yıldan az, yarısından fazlası 10-20 yıl arasında ve dörtte biri de 20 yılı aşkın süredir öğretmendir. Ayrıca bu öğretmenlerin %15’i İ.Ö, dörtte biri İ.D.E mezunudur. Öğretmenlerin bu etkinlik için vermiş olduğu yanıtlardan bazıları şöyledir:

Katılımcı 5 (36 yaşında, erkek, 9 yıllık öğretmen, İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu): “*Textbooks should be supported more by verbal activities so that sts can use the fl elements they hear and read* (Öğrencilerin duydukları ve okudukları kalıpsal ifade unsurlarını kullanabilmeleri adına ders kitapları daha fazla sözel etkinlikle desteklenmelidir).

Katılımcı 6 (35 yaşında, kadın, 7 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*No problem. But activities and period aren't enough to learn and reinforce the language* (Sorun yok. Ama etkinlikler ve zaman dili öğrenmek ve pekiştirmek için yeterli değil).

Katılımcı 12 (30 yaşında, kadın, 5 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*The expressions shouldn't be limited to workbook/student book. Students learn expressions according to their needs. Like a scooter for a student in rural area* (İfadeler öğrenci ders kitabı veya çalışma kitabı ile sınırlandırılmamalıdır. Öğrenciler ifadeleri kendi ihtiyaçları doğrultusunda öğrenmektedirler. Örneğin, kırsal kesimdeki bir öğrenci için scooter).

Katılımcı 13 (43 yaşında, kadın, 18 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Students should learn the frequent FL expressions and the ones they can face in real life* (Öğrenciler sık kullanılan ve gerçek hayatta karşılaşabilecekleri kalıpsal ifadeleri öğrenmelidir).

Ders kitabı ile öğrenci çalışma kitabında kalıpsal ifadelere aynı şekilde yer verilmesi gerektiğini belirten öğretmen sayısı ise 2 olup biri kadın bir diğeri ise erkektir. Bu cevabı veren öğretmenlerin yarısı 10 yıldan az süre ile öğretmenlik yaparken diğer yarısının öğretmenlik tecrübe süresi 20 yıldan fazladır. Bu kişilerin bu etkinlik için verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Katılımcı 11 (33 yaşında, kadın, 13 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Same words should be used throughout the book and workbook* (Ders kitabı ve çalışma kitabının başından sonuna kadar aynı kelimeler kullanılmalıdır)”.

Katılımcı 19 (33 yaşında, erkek, 8 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Same words should be used throughout the book and workbook. Students should practice in workbook.* (Ders kitabı ve çalışma kitabının başından sonuna kadar aynı kelimeler kullanılmalıdır. Öğrenciler çalışma kitabında alıştırma yapıyor)”.

Diğer katılımcılar ise İngilizce Öğretim Müfredatı ile ders kitaplarının içerik açısından denk olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılardan bir kısmı İngilizce ders kitaplarında bağlamın eksik olduğunu ve öğrencilerin kalıpsal ifadeleri içselleştirmekten ziyade ezberlediklerini dile getirmiştir. Katılımcıların cevapları şu şekildedir:

Katılımcı 7 (36 yaşında, erkek, 10 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*The content of the book is insufficient. The curriculum and the book do not match each other* (Kitabın içeriği yetersiz. Müfredat ve kitap birbiri ile eşleşmiyor)”.

Katılımcı 24 (29 yaşında, kadın, 6 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*No context. Sts just memorize the vocabulary items* (Bağlam yok. Öğrenciler sadece kelimeleri ezberliyor).

Değerlendirme aşamasının ikinci kısmında MEB 4. Sınıf İngilizce dersi *Free Times* ünitesinde geçen bir konuşma etkinliği seçilerek katılımcılardan bu aktivitenin boş zaman faaliyetlerinden bahsetmek için yeterliliğini değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile incelenmiş, çeşitli faktörler açısından değerlendirilerek Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22: Etkinlik 4 ve Cevapları

CEVAPLAR		No problem		Not enough		More activities/ materials		More FL	
TÜRKÇESİ		Problem yok		Yeterli Değil		Daha fazla etkinlik		Daha fazla Kİ	
		(f)	%	(f)	%	(f)	%	(f)	%
YAŞ	20-29	-	-	-	-	1	100	-	-
	30-39	4	27	4	27	6	40	1	6
	40+	-	-	2	50	2	50	1	6
CİNSİYET	Kadın	3	20	4	28	5	35	2	14
	Erkek	-	-	3	50	3	50	-	-
GÖREV SÜRESİ	0-9	2	20	3	30	5	50	-	-
	10-19	1	16	1	16	3	50	1	16
	20+	-	-	-	-	3	75	1	25
MEZUNİYET	İ.Ö	4	31	3	23	5	38	2	16
	İ.D.E	1	17	2	33	3	50	-	-
	A.Ö.F	-	-	-	-	1	100	-	-

Tablo 22'ye göre 30-39 yaş arası katılımcıların dörtte biri kitaptaki kalıpsal ifadelerin işlenişinde bir problem olmadığını düşünmektedir. Bu cevabı veren üç kadın katılımcı vardır ve beşte biri 10 yıldan az süre ile %16'sı da 10-20 yıl arası öğretmenlik yapmıştır. Bu düşünceyi paylaşan İ.Ö mezunu dört ve İ.D.E bölümünü bitiren bir öğretmen bulunmaktadır. Bununla birlikte boş zaman aktiviteleri kazanımlarını edindirmesi açısından 30-39 yaş arası öğretmenlerin dörtte birinden fazlası ile 40 yaş ve üzerindeki katılımcıların yarısı konuşma etkinliğini yetersiz bulmuştur. Bu kanıdaki kadın öğretmenlerin sayısı dört iken erkek katılımcıların sayısı üçtür ve görev süresi 0-9 yıl arası olan öğretmenlerin dörtte birinden fazlası ile 10-19 yıl öğretmen olarak çalışan bir kişi de aynı görüştedir. Mezun olunan bölüm açısından bakıldığında ise İ.Ö mezunu üç birey ile İ.D.E mezunu iki öğretmen de aynı fikre sahiptir. Bu gruptaki öğretmenler etkinliği sadece yetersiz bulduklarını belirtmiş, geliştirmek adına fikir beyan etmemiştir. Diğer yandan konuşma etkinliğinin yetersiz olduğunu, ilave etkinlikler veya materyaller ile desteklenmesi gerektiğini düşünen 20-29 yaş arası bir, 30-39 yaş aralığında altı ve 40 yaş üstünde iki öğretmen bulunmaktadır. Bu fikirdeki katılımcıların dörtte birinden fazlası kadın ve yarısı erkektir. Görev süresi 10 yıldan az beş öğretmen ile 10-19 yıl olan üç öğretmen ve 20 yılı aşkın süreyle çalışan üç kişi de etkinliğin ek materyal ve etkinliklerle desteklenmesi gerektiği kanısındadır. İ.Ö mezunu beş öğretmen ile İ.D.E bölümünü bitiren üç kişi ve A.Ö.F mezunu öğretmen de aynı görüştedir. Bu cevabı veren katılımcıların tamamı etkinliğin kalıpsal ifadeleri öğretmekten ziyade ezbere yönlendirdiğini ifade etmiştir. Konuşma etkinliğinde daha fazla kalıpsal ifade kullanılması gerektiğini belirten 30-39 yaş arası bir ve 40+ bir kişi vardır. Bu kişilerin her ikisi de kadındır ve yarısının görev süresi 10-20 yıl arası iken bir diğer yarısının 20 yıldan fazladır. Her iki öğretmen de İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunudur. Katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Katılımcı 1 (35 yaşında, kadın, 13 yıllık öğretmen, Açık Öğretim Bölümü mezunu): *"It is not suitable. It is a grammar activity. Role play /interviews can be used* (Uygun değil. Bu bir gramer etkinliği. Role play/ röportaj kullanılabilir)".

Katılımcı 6 (34 yaşında, kadın, 10 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): *"Extra structures and words needed. Extra materials needed* (ilave kalıplar ve kelimeler gerekli. İlave malzemelere ihtiyaç var)".

Katılımcı 7 (36 yaşında, erkek, 9 yıllık öğretmen, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu): “*Quesitons should be asked to more than 3 students. More options and expressisons needed taken from previous exercises. It could be more productive with drama* (Sorular 3 öğrenciden fazlasına sorulmalı. Daha önceki alıştırmalardan daha fazla seçenek ve ifade alınmasına ihtiyaç vardır. Aktivite drama ile daha üretken olabilir)”.

Katılımcı 10 (35 yaşında, kadın, 7 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Students should listen to dialogues and look at the pictures about it* (Öğrenciler diyalogları dinlemeli ve onlarla ilgili resimlere bakmalı)”.

Katılımcı 18 (33 yaşında, kadın, 13 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Cards may be preperad for each free time activity. A student takes a card and asks the question about free time activity* (her bir boş zaman etkinliği için kartlar hazırlanabilir. Bir öğrenci bir kart seçer ve boş zaman aktivitesi hakkında soru sorar)”.

Katılımcı 22 (42 yaşında, kadın, 20 yıllık öğretmen, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu): “*It focuses only on qustions. Students may compose their own sentences. Photos may be given to the students so that they can talk about the pics* (Etkinlik sadece sorulara odaklanıyor. Öğrenciler kendi cümlelerini oluşturabilirler. Öğrencilere hakkında konuşabilecekleri fotoğraflar verilebilir)”.

Katılımcı 24 (29 yaşında, kadın, 6 yıllık öğretmen, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu): “*No context. Sts just memorize the vocabulary items. No internalization* (Bağlam yok. Öğrenciler sadece kelimeleri ezberliyor. İçselleştirme yok)”.

Değerlendirme aşamasının son bölümünde MEB 2018 basımı 4. Sınıf İngilizce dersi *Free Times* Ünitesi kazanımları verilerek bu üniteye yer verilen kalıpsal ifadelerin bahsi geçen kazanımları edindirmek için yeterliliği hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve nedenleri ile açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar yaş, cinsiyet, görev süresi ve mezun olunan bölüm değişkenleri açısından analiz edilerek Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 23: Etkinlik 5 ve Cevapları

CEVAPLAR		No problem		More activities		More FL	
TÜRKÇESİ		Problem yok		Daha fazla etkinlik		Daha fazla Kİ	
		(f)	%	(f)	%	(f)	%
YAŞ	20-29	1	100	-	-	-	-
	30-39	8	54	5	33	2	13
	40+	4	100	-	-	-	-
CİNSİYET	Kadın	10	72	3	21	1	7
	Erkek	3	28	2	33	1	17
GÖREV SÜRESİ	0-9	6	60	2	20	2	20
	10-19	4	67	2	33	-	-
	20+	3	75	1	25	-	-
MEZUNİYET	İ.Ö	8	63	4	30	1	7
	İ.D.E	4	66	1	17	1	17
	A.Ö	1	100	-	-	-	-

Tablo 23'teki bilgiler ışığında bu etkinlik kapsamında 20-29 yaş arası katılımcılar ile 40 yaş ve üzeri öğretmenlerin tamamı ve 30-39 yaş arası öğretmenlerin yarısından fazlası 4. sınıf *Free Times* ünitesi kazanımlarını edindirmek için ünite de kullanılan kalıpsal ifadelerin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu düşüncedeki öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçü kadındır. Aynı düşünceyi paylaşan öğretmenlerden yarısından fazlası 10 yıldan az, dörtte üçüne yakın kısmı 10-19 yıl arası ve dörtte üçü de 20 yılı aşkın süredir öğretmenlik yapmaktadır. Yine aynı düşüncedeki katılımcıların yarısından fazlası İ.Ö ve yarısından fazlası da İ.D.E bölümü mezunudur. Açık Öğretim Fakültesi mezunu 1 katılımcı da kazanımlar açısından yeterli miktarda kalıpsal ifadeye yer verildiğini düşünmektedir. Ünite kazanımları açısından kalıpsal ifadeleri yetersiz bulan öğretmenlerin bir kısmı ders saatlerinin az olduğunu, bir kısmı ise çok fazla ifade olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte bu ünite kazanımlarını edindirmek adına bu ünite de yer alan etkililiklerin yetersiz olduğunu ve daha fazla aktiviteye yer verilmesi gerektiğini belirten katılımcı sayısı beştir ve tamamı 30-35 yaş aralığındadır. Bu fikirdeki kadınların oranı %21 iken %33'ü de erkektir. Görev süresi 10 yıldan az iki kişi, 10-20 yıl arası iki öğretmen ve 20 yılı aşkın süredir öğretmenlik yapan bir öğretmen de bu fikirdedir. Mezun olunan bölüm bazında bakıldığında İ.Ö mezunu öğretmenlerin dörtte birinden fazlası ile İ.D.E mezunlarının beşte birinden az bir kısmının ders kitaplarındaki etkinlikleri az bulduğu görülmektedir. Kazanımların sağlıklı bir şekilde edinilmesi açısından kitaptaki kalıpsal ifadelerin arttırması gerektiğini belirten iki öğretmen olup her ikisi de 30-39 yaş aralığındadır ve 10 yıldan az, 20 yıldan fazla süredir öğretmen olarak çalışmaktadır. Bu katılımcıların yarısı kadın ve yarısı erkek olup biri İ.Ö ve bir diğeri de İ.D.E mezunudur. Katılımcıların bu bölüme vermiş olduğu cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Katılımcı 3 (38 yaşında, kadın, 16 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Expressions are sufficient but activities are not. There should be more activities to practice the expressions* (İfadeler yeterli ancak etkinlikler değil. İfadeleri çalışabilmek için daha fazla aktivite olmalıdır)”.

Katılımcı 11 (36 yaşında, erkek, 10 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*Yes. Doing only the activities in the book is not enough to speak that language* (Evet. Sadece kitaptaki etkinlikleri yapmak hedef dili konuşabilmek için yeterli değildir)”.

Katılımcı 18 (33 yaşında, kadın, 13 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*No. For Two of the functions there are enough activities but not for the third one.*

Time is limited (Hayır. Kazanımların ikisi için yeterli aktivite var ancak üçüncüsü için yok. Zaman kısıtlı)”).

Katılımcı 19 (30 yaşında, kadın, 5 yıllık öğretmen, İngilizce Öğretmenliği mezunu): “*No. Not enough. Expressions should be adopted to the students* (Hayır. Yeterli değil. İfadeler öğrencilere uyarlanmalı)”).

Katılımcı 29 (35 yaşında, kadın, 9 yıllık öğretmen, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu): “*More activities needed. They can develop their speaking and remember formulaic expressions* (Daha fazla etkinlik gerekli. Konuşmalarını geliştirebilir ve kalıpsal ifadeleri hatırlayabilirler)”).

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara yer verilmiş, bulgular araştırma problemi ve alt problemleri kapsamında değerlendirilmiştir.

a) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Yaş Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri

Çalışma bulguları ele alındığında 20-29 yaş arası öğretmenler ile 40 yaş ve üzeri öğretmenlerin 30-39 yaş arası katılımcılara nispeten kalıpsal ifadelerin iletişim açısından daha önemli olduğu kanısında olduğu görülmektedir. Kitaplarda kullanılan kalıpsal ifadeler 20-29 yaş ile 30-39 yaş arası öğretmenlere göre yeterli düzeyde değildir. Bununla birlikte 30-39 yaş arası öğretmen grubu derslerinde daha çok görsel-işitsel materyal, oyun, ek kitap kullanımı ve interaktif tahta ile yapılan etkinliklere yer vermektedir. Kalıpsal ifadeler ile ilgili eğitim alma konusunda 20-29 yaş arası öğretmenlerin oranı diğerlerine göre daha yüksektir. *Continuum* tablosu etkinliğinde tüm bölümlerde 30-39 yaş arası öğretmenlerin doğru cevap yüzdelik frekansı daha yüksek bulunmuştur. Yine bu gruptaki katılımcılar İngilizce ders kitaplarının kalıpsal ifadeleri işleyiş biçimini hatalı bulmaktadır ve ders kitabı ile çalışma kitabının senkronize olması gerektiğini düşünmektedir. Onlara göre kalıpsal ifadelerin öğretilmesi için daha fazla etkinlik ve materyal kullanılmalıdır. *Free Times* ünitesinden alınan konuşma etkinliğinde 40 yaş üzeri öğretmenlerin aktiviteyi yetersiz bulma oranı diğerlerine göre daha yüksektir. Yine bu ünite kazanımları kapsamında 20-29 yaş aralığındaki katılımcılar ile 40+ öğretmenlerin tamamının üniteye yer verilen kalıpsal ifadeleri yeterli bulduğu görülmektedir.

b) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Cinsiyet Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri

Çalışma bulgularına göre kadın katılımcılar erkek öğretmenlere oranla kalıpsal ifadelerin iletişim açısından daha önemli olduğu kanısındadır. Bununla birlikte kitaplarda kullanılan kalıpsal ifade miktarını yeterli bulan kadın katılımcı oranı daha yüksektir. Aynı şekilde kadın öğretmenler daha fazla kitaptaki kalıpsal ifadeleri pragmatik öğeleri öğretebilmek için yeterli bulmaktadır. Diğer yandan her iki grup da görsel-işitsel materyal, oyun, ek kitap kullanımı ve interaktif tahta

ile yapılan etkinliklere yer vermektedir. Kalıpsal ifade konusunda eğitim almak isteyen ve istemeyen erkek katılımcı oranı kadınlara göre daha yüksektir. Kadın öğretmenlerin büyük bir kısmı bu konuda kararsız kalmıştır. *Continuum* tablosu etkinliğinde bazı bölümlerde kadınlar bazılarında ise erkek katılımcılar ön plana çıkmaktadır. Erkek katılımcılar İngilizce ders kitaplarının kalıpsal ifadeleri işleyiş biçimini hatalı bulmaktadır ve kalıpsal ifadelerin öğretilmesi için daha fazla etkinlik ve materyal kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Bazı erkek öğretmenler ders kitabı ile çalışma kitabının uyumlu olması gerektiğini düşünürken bazıları müfredat ile ders kitabının eşleşmediği kanısındadır. Yine erkek katılımcıların *Free Times* ünitesindeki konuşma etkinliğini yetersiz bulma oranı kadınlara göre daha yüksektir ve etkinliğin çeşitli materyal/etkinliklerle zenginleştirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu ünite kazanımları kapsamında kadın katılımcılar büyük oranda ünite de kullanılan kalıpsal ifadeleri yeterli bulmaktadır.

c) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Öğretmenlik Süresi Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri

Araştırma verileri 0-9 yıl ve 10-19 yıl arası süre ile görev yapan öğretmenlerin 20 yılı aşkın süredir öğretmen olarak çalışan katılımcılara göre kalıpsal ifadeleri iletişim açısından daha önemli bulduğunu göstermektedir. Görev süresi 10-19 yıl arasında değişen katılımcılar büyük oranda ilkokul İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifade miktarını yetersiz bulurken 0-9 yıl arası ile 20 yıldan fazla süredir öğretmenlik yapan katılımcılara göre kitapta yeterli miktarda kalıpsal ifadeye yer verilmiştir. Öğretmenlik tecrübesi 0-10 yıl arası olan katılımcılarda pragmatik öğeleri kazandırmak açısından kalıpsal ifadelerin yeterli düzeyde olduğu kanısı diğerlerine oranla daha yüksektir. Bu düşüncüy paylaşmayan öğretmenlerin oranının en yüksek olduğu grup 0-19 yıl arasıdır. Bununla birlikte 20 yılı aşkın süre ile çalışan öğretmenlerin derslerinde görsel-işitsel materyal, oyun, ek kitap kullanımı ve interaktif tahta ile yapılan etkinliklere yer verme oranı diğerlerine göre daha düşüktür. Görev süresi 0-9 yıl ile 10-19 yıl arası değişen grupların kalıpsal ifade konusunda eğitim alma istekleri daha yüksektir. *Continuum* tablosu etkinliklerinden elde edilen bulgular incelendiğinde gramer birimleri hariç diğer tüm bölümlerde 10-19 yıl arası süre ile öğretmenlik yapan katılımcıların başarı oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Gramer

birimleri bölümünde ise en başarılı grup 20 yılı aşkın süreyle çalışan öğretmen grubudur. Dördüncü sınıf İngilizce ders kitabında kullanılan kalıpsal ifadelerin ele alınış biçimi büyük oranda 0-9 ve 10-19 yıl arası öğretmen olarak çalışan katılımcılar tarafından hatalı bulunmuştur. Bu düşünceye sahip öğretmenler daha fazla etkinlik ve materyal kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Bazı öğretmenler ders kitabı ile çalışma kitabının uyumsuz olduğunu belirtirken bazıları da İngilizce Öğretim Müfredatı ile ders kitaplarının örtüşmediğini ifade etmiştir. Bununla birlikte *Free Times* ünitesinden seçilen konuşma etkinliğinin yetersiz bulunma oranı 20 yıldan fazla öğretmen olarak çalışan kişilerde daha yüksektir. Onlara göre konuşma etkinliği ilave materyal ve etkinliklerle desteklenmelidir. Ünite kazanımları açısından bakıldığında ise grupların büyük bir kısmının kazanımlar ve kalıpsal ifadelerin örtüştüğünü düşündüğü görülmektedir.

d) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Mezun Olunan Bölüm Bazında Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri

Çalışma bulgularına göre İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunu katılımcılar ve Açık Öğretim Fakültesi mezunu öğretmen kalıpsal ifadelerin iletişim açısından daha önemli olduğunu düşünmekte ve kitaplarda kullanılan kalıpsal ifade miktarını yeterli bulmaktadırlar. Bununla birlikte her üç gruptaki öğretmenlerin büyük bir kısmı pragmatik ögeler açısından dördüncü sınıf İngilizce ders kitabında geçen kalıpsal ifadelerin uygun olduğu kanısındadır. İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunlarının derslerinde görsel-işitsel materyal, oyun, ek kitap kullanımı ve interaktif tahta ile yapılan etkinliklere yer verme oranı diğerlerine göre daha yüksektir. Kalıpsal ifadeler konusunda eğitim almak isteyenlerin öğretmenlerin oranı da bu bölüm mezunlarında daha yüksektir. *Continuum* tablosu etkinliklerine dair bulgulara göre neredeyse tüm bölümlerde İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu bireylerin doğru cevap oranı daha yüksektir. Diğer yandan İngilizce ders kitabında kullanılan kalıpsal ifadelerin ele alış biçimini hatalı bulan katılımcıların çoğunluğu İngilizce Öğretmenliği mezunu olup kitapta/derslerde daha fazla materyal ve etkinliğe yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu düşünceye sahip öğretmenlerin bir kısmı dördüncü sınıf İngilizce ders kitabı ile çalışma kitabının birbirleri ile senkronize olmadığını ve İngilizce Öğretim Müfredatıyla ders kitabının uyuşmadığını dile getirmişlerdir.

Free Times ünitesi kazanımları açısından ise bu üniteye yer verilen kalıpsal ifadeleri yeterli bulan öğretmenlerin sayısı her grupta yüksektir.

e) İlkokulda Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Kalıpsal İfadelerle İlgili Farkındalık Düzeyleri

Araştırma bulguları genel olarak ele alındığında öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%86) iletişim açısından kalıpsal ifadelerin önemli olduğunu düşünmekle birlikte kitaplarda kalıpsal ifade kullanımını değerlendirmeleri istendiğinde fikir ayrılığına düşmüşlerdir. Öğretmenlerin on üçü (%43) ders kitaplarında yeterince kalıpsal ifade kullanıldığını düşünürken diğer on üç (%43) kişiye göre kitaplardaki ifade miktarı yetersizdir. Diğer yandan Çukurlu ve Özsoy 2020 yılında İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadeler üzerine yaptıkları çalışmada özel bir okulda okutulan ders kitabına nazaran MEB onaylı ders kitabındaki kalıpsal ifade miktarını yetersiz bulmuştur. Bu temelde katılımcıların yaklaşık yarısı ders kitaplarındaki kalıpsal ifadelerin yeterliliğini doğru değerlendirirken on yedi (%56) kişi bu konuda eksik kalmıştır.

Öğretmenlerin yarısından fazlası (%60) kitaplarda kullanılan kalıpsal ifadeleri pragmatik öğeleri öğretmek açısından yeterli bulmaktadır. Ancak Çukurlu ve Özsoy 2020 yılında yaptıkları çalışmada MEB onaylı 4.sınıf İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadelerin anlamlandırılabilmesi için yeterli sayıda ve içerikte diyalog sağlanamadığını, bu bakımdan öğrencilerin bu ifadeleri nerede ve nasıl kullanacağı konusunda eksik kaldığını belirtmişlerdir. Kitaptaki yanlış kullanımların öğrencilerde yanlış ve eksik bağlamlar oluşmasına neden olabileceği ve sonuç olarak anlamsal karmaşa ve iletişimsel kopukluk yaşanabileceği araştırmanın bir diğer sonucudur. Bu bakımdan öğretmenlerin bu madde için vermiş olduğu cevaplar Çukurlu ve Özsoy'un çalışması ile çelişmektedir.

Continuum tablosunun ilk etkinliğinin bulguları değerlendirildiğinde en yüksek doğru cevap oranının gramer birimleri ve öbek fiiller kategorilerinde olduğu görülmektedir. En fazla hata yapılan bölümler ise konuşma formülleri ve durumu bağlı sözceler kategorileridir. Benzer bir durum tablonun ikinci etkinliğinde de görülmektedir. Katılımcıların çoğu etkinlikte geçen kalıpsal ifadeleri bulmuştur ancak her kalıpsal ifade farklı başlıklar altında

değerlendirilmiştir. Örneğin, *get dressed* ifadesi sabit ya da yarı sabit anlamsal birimler, konuşma formülleri, öbek fiiller ve deyimler olmak üzere dört farklı gruba yazılmıştır. Buna göre öğretmenlerin kalıpsal ifadeleri ayırt edebilmekle birlikte kalıpsal ifadeleri türlerine ayırırken zorluk yaşadığı söylenebilir.

Katılımcıların İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadelerin yeterliliğini değerlendirirken yaşadığı görüş ayrılığı ifadelerin kitaplarda ele alınış biçiminde de görülmektedir. Öğretmenlerin sadece % 10'u öğrenci ders kitabı ile çalışma kitabının içerik açısından birbiri ile uyumlu olması gerektiğini belirtmiştir. Aksi takdirde çalışma kitapları ödev olarak verildiğinde bilinmeyen bir kelime grubu ile karşılaşmanın öğrencilerde derse karşı olumsuz bir tutum geliştirebileceğini ve isteksizlik oluşabileceğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu düşüncesi Çukurlu ve Özsoy'un (2020) çalışma sonucu ile örtüşmektedir. Onlara göre öğrenciler derste öğrenmedikleri kelime grupları ile ödev yaparken karşı karşıya geldiğinde bu durum ile kendileri baş etmek durumunda kalmaktadırlar. Bazı öğrenciler bunun üstesinden gelebilirken başarısızlık durumunda öğrencilerde derse karşı ilgisizlik ya da yetersizlik hissi meydana gelebilmektedir. Lewis ise çalışmasında ders kitaplarının bilinçli bir şekilde kelimeleri tekrar etmesi gerektiğini belirtmiştir (Akt., Çakır, 2010). Bu bakımdan öğretmenlerin yaklaşık yarısı kitapta kullanılan kalıpsal ifadelerin ele alınışını değerlendirme konusunda yetersiz kalmıştır.

Dördüncü sınıf *Free Times* ünitesi konuşma etkinliğinin değerlendirilmesi bulgularına göre öğretmenlerin %35'i konuşma etkinliğini yetersiz bulup daha farklı etkinliklerle ve materyaller ile zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğretmenlerin dörtte birinden fazlası etkinliğin yetersiz olduğunu belirtmiş ancak geliştirmek adına fikir beyan etmemiştir. Etkinlikte kullanılan kalıpsal ifadelerin yetersiz olduğunu, daha fazla kelime grubu ile desteklenmesi gerektiğini düşünen katılımcı sayısı ise ikidir (%6). Meunier'e göre (2012) sınıf içi eğitimin %70'i öğretmenlerin konuşmasından ileri gelmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin kalıpsal ifade bilgi düzeyi, eğitim-öğretim sürecinde kullandığı yöntemler, hedef dil kullanımı gibi faktörler dersin niteliğini ve içeriğini büyük oranda etkilemektedir. Aynı şekilde Gerard (2007) ve Wray (2002) çalışmalarında sınıf ortamının gerçek yaşama benzetilmesinin öğrencilerde kalıpsal ifade edinimini ve doğru bağlamda kullanma olasılıklarını arttırdığını belirtmişlerdir.

Bu nedenle öğretmenlerin sınıf içerisinde ders kitabı dışında ilave etkinlik ve ekstra materyal kullanması son derece elzemdir. Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre görev süresi ve cinsiyet fark etmeksizin katılımcıların büyük bir bölümü (%73) derslerinde görsel/işitsel materyal kullanmakta, oyunlara ve web.2 araçlarına yer vermektedir. Derslerinde ek kaynak kitap kullanan öğretmenler de mevcuttur. Bu nedenle bu tarz etkinlikler ve materyaller kullanarak süreci zenginleştiren öğretmenlerin derslerinde öğrencilerin kalıpsal ifadelerle maruz kalma ve hatırlama olasılığı artmaktadır. Nitekim Üstünbaş ve Ortaçtepe'ye göre (2016) bir kalıpsal ifadeyi öğrenebilmek için ona mümkün olduğunca maruz kalmak gerekmektedir. Aynı şekilde Webb, Newton ve Chang (2013) de bir kelime grubu ile en az on beş defa karşılaşıldıktan sonra öğrenildiğini belirtmişlerdir. Diğer yandan görev süresi arttıkça öğretim sürecinde ekstra etkinlik/materyal kullanımının azalması dikkat çekmektedir. Buradan hareketle yaş ve görev süresi fazla olan öğretmenlerin klasik yöntemle ders anlatma olasılığının da arttığını söylemek mümkündür.

İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadelerin *Free Times* ünitesi kazanımları açısından değerlendirilmesi etkinliğinden elde edilen verilere göre katılımcıların yarısından fazlası kitapta geçen kalıpsal ifadeleri kazanımları edindirmek açısından yeterli bulmaktadır. Bunun nedeni olarak da çok fazla kelimenin öğrencilerde kafa karışıklığına neden olması olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin çok fazla kelime ile karşılaştıklarında derse katılım konusunda isteksiz olabildiklerini de belirtmişlerdir. İngilizce ders saatlerinin haftada iki saat ile kısıtlı olması ve müfredatı yetiştirebilme kaygısı da öğretmenlerin ders kitabındaki kalıpsal ifadelerin yeterli olduğunu düşünmesinin bir diğer nedenidir. Katılımcıların %33'ü ise ders kitabındaki kalıpsal ifade miktarını ünite kazanımları açısından yetersiz bulmuştur. Onlara göre ders kitaplarında daha fazla etkinliğe ve materyale yer verilmelidir. Daha fazla kalıpsal ifade kullanılması gerektiğini belirten iki katılımcı vardır ve öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda kalıpsal ifade öğretilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Diğer yandan Çukurlu ve Özsoy'un (2020) çalışma sonucuna göre MEB onaylı 4.sınıf İngilizce ders kitaplarında kullanılan kalıpsal ifadelerin anlamlandırılabilmesi için yeterli sayıda ve içerikte diyalog sağlanamamıştır. Bu bakımdan öğrenciler bu ifadeleri nerede ve nasıl kullanacağı konusunda eksik kalmaktadır. Dolayısıyla

öğretmenlerin yarısından fazlasının bu konudaki düşüncesi Çukurlu ve Özsoy'un çalışma sonu ile çelişmektedir. Bu nedenle bu fikre sahip katılımcıların *Free Times* ünitesi kazanımları açısından kalıpsal ifadeleri değerlendirme konusunda yeteriz kaldıklarını söylemek mümkündür.

SONUÇ

İlkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeylerini belirlemek amacı ile yürütülen bu çalışma sonucuna göre öğretmenlerin büyük bir kısmı kalıpsal ifadelerin iletişim açısından önemli olduğunu düşünmektedir ancak kalıpsal ifadelerin İngilizce ders kitabındaki kullanımını konusunda fikir ayrılığı yaşamaktadırlar. Bu soruyu cevaplayan katılımcıların yarısı ders kitabında yeterli miktarda kalıpsal ifadeler kullanıldığını düşünürken diğer yarısı kullanılan kalıpsal ifadeleri az bulmuştur. Aynı şekilde kalıpsal ifadelerin ders kitaplarında işleniş biçimi konusunda da öğretmenler arasında görüş ayrılığı vardır. Kitapların kalıpsal ifadeleri ele alış biçiminde bir sorun olmadığı fikrinde sahip bireyler ile aksi düşünceye sahip olan kişi sayısı birbirine denktir. Katılımcıların çok az bir kısmı öğrenci ders kitabı ile çalışma kitabının senkronize olması gerektiğini belirtmiş ve öğrenciler açısından oluşabilecek sorunlara değinmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin çoğu kitaplarda yer verilen kalıpsal ifadeleri pragmatik öğeler açısından yeterli bulmaktadır.

Meslekte 20 yıldan az süre görev yapan genç öğretmenlerin kalıpsal ifade bilgileri daha tazedir. Diğer yandan cinsiyet ve görev süresi fark etmeksizin çoğu katılımcı derslerinde ilave görsel/işitsel materyaller, çeşitli oyunlar, web2.0 araçları ve ek kaynaklar kullanmaktadır. İ.Ö mezunu katılımcılar derslerinde daha fazla ekstra etkinlik ve materyale yer vermektedir. Bununla birlikte çalışma süresi fazla olan öğretmenlerin daha az materyal ve etkinlik kullandığı görülmüştür. İ.Ö mezunu öğretmenler ve İ.D.E mezunu öğretmenler karşılaştırıldığında öğretmenlik mezunu bireyler kalıpsal ifadeleri daha önemli görmektedir. İ.Ö mezunu bireylerin bu konuda eğitim almak istemesi de buna örnek teşkil etmektedir. Bununla birlikte İ.D.E mezunu katılımcılar *Continuum* tablosu etkinliğinde daha başarılı olmuştur. İ.Ö bölümünü bitiren katılımcılar ise değerlendirme aşamasında daha başarılıdır ve derslerini zenginleştirme oranları daha yüksektir. Öğretmenlerin etkinliklerdeki kalıpsal ifadeleri bulma ve doğru gruba yerleştirme konusunda, değerlendirme aşamasına göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Tüm bu bilgiler ışığında ilkokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin kalıpsal ifadelerle ilgili farkındalık düzeyleri düşük bulunmuştur. Cinsiyet faktörü açısından farkındalık düzeyinde çok büyük bir ayrım görülmezken genç bireylerin kalıpsal ifade farkındalık düzeyi diğerlerine oranla

daha yüksek bulunmuştur. İ.D.E bölümünden mezun olan katılımcılar İ.Ö mezunlarına göre kalıpsal ifadeler konusunda daha fazla teorik bilgiye sahiptir ancak değerlendirme sorularında İ.Ö mezunlarının daha başarı oranı daha yüksektir.

Çalışma sonucu, kalıpsal ifadelerin iletişim açısından önemi ve İngilizce Öğretim Müfredatı kazanımları çerçevesinde öğretmenlerin kalıpsal ifadeler konusunda desteklenmesi gerektiği açıkça göstermiştir.

KAYNAKÇA

Bolinger, D. (1976). Length, vowel, juncture. *Bilingual Review/La Revista Bilingüe*, 43-61.

Bostancı, T. (2017). *The use of formulaic language in Asian and European EFL contexts: a corpus based study*. (Yüksek lisans tezi). Bilkent Üniversitesi, Ankara.

Conklin, K., & Schmitt, N. (2012). The processing of formulaic language. *Annual Review of Applied Linguistics*, 32, 45.

Creswell, J. W. & Creswell J.D (2018). *Qualitative, Quantitative and Mixed Method Approaches*. London: SAGE

Çakır, C. (2010). Teaching Formulaic Lexicon to Young Foreign Language Learners.

Çetin, H. (2021). *Developing EFL teachers' actional competence through language functions: a suggested reflective model for CPD* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Çukurlu, Ö., & Özsoy, G. (2020). Kalıpsal İfadeler (Formulaic Language) Ve İngilizce Öğretimi: İlkokul Dördüncü Sınıf Kitaplarının İncelemesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-9.

Dörnyei, Z., Durow, V., & Zahran, K. (2004). Individual differences and their effects on formulaic sequence acquisition. *Formulaic sequences*, 87-106.

Erman, B., & Warren, B. (2000). The idiom principle and the open choice principle. *Text & Talk*, 20(1), 29-62.

Gerard, J. E. (2007). The reading of formulaic sequences in a native and non-native language: An eye movement analysis.

Gray, B., & Biber, D. E. (2015). Phraseology. In *The Cambridge handbook of English corpus linguistics* (pp. 125-145). Cambridge University Press.

Jones, M., & Haywood, S. (2004). Facilitating the acquisition of formulaic sequences. *Formulaic sequences*, 269-300.

Kecskes, I. (2007). Formulaic language in English lingua franca. *Explorations in pragmatics: Linguistic, cognitive and intercultural aspects*, 1, 191-218.

Kılıç, S. Z. (2015). *The use of formulaic language by English as a foreign language (EFL) learners in writing proficiency exams*. (Doktora tezi). Bilkent Üniversitesi, Ankara.

Kuiper, K. (2004). Formulaic performance in conventionalised varieties of speech. *Formulaic sequences: Acquisition, processing and use*, 37-54.

MacKenzie, I. ve Kayman, M. A. (2016). Introduction: Formulaicity and creativity in language and literature.

Meunier, F. (2012). Formulaic language and language teaching. *Annual review of applied linguistics*, 32, 111.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). İngilizce öğretim programı. Ankara: Devlet Basımevi.

Nattinger, J. R., & DeCarrico, J. (1989). Lexical phrases, speech acts and teaching conversation. *Aila Review*, 6, 118-139.

Preiffer, K. (2014). *The effect of L1 on L2 formulaic expression production*. (Doktora tezi). Bilkent Üniversitesi, Ankara.

Schmitt, N. (Ed.). (2004). *Formulaic sequences: Acquisition, processing, and use* (Vol. 9). John Benjamins Publishing.

Sünbül, A. G. A. M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8(8), 597-608.

Toraman, S. (2021). Karma yöntemler araştırması: Kısa tarihi, tanımı, bakış açıları ve temel kavramlar. *Nitel Sosyal Bilimler*, 3(1), 1-29

Üstünbaş, Ü. (2014). *The use formulaic language by English as foreign language (EFL) learners in oral proficiency exams*. (Doktora tezi). Bilkent iversitesi, Ankara.

Üstünbaş, Ü. & Ortactepe, D. (2016). Efl Learners' Use Of Formulaic Language In Oral Assessments: A Study On Fluency And Proficiency: İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Konuşma Sınavlarında Kalıp Ifade

Kullanımı: Akıcılık Ve Dil Becerisi Çalışması. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, 31 (3), 578-592.

Yıldırım, A. & Simsek, H. (1999). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11 baski: 1999-2018).

Weinert, R. (1995). The role of formulaic language in second language acquisition: A review. *Applied linguistics*, 16(2), 180-205.

Wood, D. (2002). Formulaic language acquisition and production: Implications for teaching. *TESL Canada Journal*, 20 (1), 01-15.

Wood, D. (2006). Uses and functions of formulaic sequences in second language speech: An exploration of the foundations of fluency. *Canadian Modern Language Review*, 63(1), 13-33.

Wray, A. (2002). *Formulaic language and the lexicon*. Cambridge University Press.

Wray, A., & Perkins, M. R. (2000). The functions of formulaic language: An integrated model. *Language & Communication*, 20(1), 1-28

Wray, A. (2004). Here's one I prepared earlier. *Formulaic sequences: Acquisition, processing, and use*, 9, 249.

Wray, A. (2012). What do we (think we) know about formulaic language? An evaluation of the current state of play. *Annual review of applied linguistics*, 32(1), 231-254.

Wray, A. (2016). Formulaic sequences as a regulatory mechanism for cognitive perturbations during the achievement of social goals. *Topics in cognitive science*, 9 (3), 569-587.

Formulaic Expressions Awareness Form

(Kalıpsal İfade Farkındalık Formu)

Part 1: Please fill in the asked information about you

1. Your age:
2. Your teaching experience:
3. The department you graduated from:
4. Gender:

Part 2: Self-Assessment of Formulaic Expressions

Please put an (X) under the best option for you	NO	NO IDEA	YES
1. Formulaic language is important in terms of communication.			
2. English course books include enough formulaic language			
3. Formulaic language in English course books are suitable in terms of teaching pragmatics elements.			
4. Do you need extra activities or materials to improve your lessons in terms of formulaic language?			
5. What kind of materials do you use to support your lessons?			
6. Do you think that you need a training on formulaic language?			

Part 3: Formulaic Expressions Awareness

Kesckes's continuum scale classifies language chunks under 6 types according to their functions: a) grammatical units, (b) fixed or semi-fixed semantic units, (c) phrasal verbs, (d) speech formulas (e) situation-bound utterances, and (f) idioms (Kecskes, 2007).

Activity 1. Please read the following expressions, and write each expression under the correct column. (Cambridge, 2017)

You know	What do you do...?	A piece of cake	I'm busy now	On foot
Have to	For a long time	Welcome aboard	Be quiet!	Get off
Play a game	What is the time?	What is your name?	Good luck	Be going to
Well-done	Find out	At the weekend	Put on	How are you?
Look after	I'm sorry	Once in a blue moon	Can't stand	

Grammatical Units	Fixed, Semi-fixed Semantic Units	Phrasal Verbs	Speech Formulas	Situation-bound Utterances	Idioms

Activity 2. Look at the picture on the right. Please write down which and what kind of formulaic phrases are used in the picture.

Formulaic Expressions	Type of the formulaic Expressions

(MEB, 2018)

UNIT 4- FREE TIME

FORMULIC LANGUAGE PHRASES (MEB, 2018)

Ride a scooter/ a bike, read comics, draw pictures, play chess, fly a kite, plant trees, do you like...?, pardon me, say that again, play computer games, play table tennis, play badminton, color books, of course!, thank you, you are welcome, play basketball, free time, what do you do?, play with marbles, watch cartoons, play football, learn English/French

SITUATION: Students learn some formulaic expressions - ride a scooter/ a bike, read comics, draw pictures, play chess, fly a kite, plant trees – as a warm up activity and are introduced the other expressions activity by activity. Besides, they face with some expressions only in students' workbook.

Activity 3. Discuss and evaluate the situation in terms of teaching formulaic language. Is there any problem with the book's plan? Please explain.

Activity 4. İngilizce Öğretim Programında 4. Sınıf İngilizce müfredatı dil işlevleri olarak; izin istemek, rica etmek ve bunlara uygun şekilde cevap vermek, temel ihtiyaçlarını belirtmek, basit komutlar vermek, yapabildiklerini ve yapamadıklarını söylemek, rutin faaliyetlere ilişkin konuşmak, yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı faaliyetlerden bahsetmek şeklinde ele alınmıştır. Bu işlevleri gerçekleştirirken öğrencilerin daha önceden öğrendikleri sözcük ve yapıları, yeni öğrendikleriyle harmanlayarak kullanabilmeleri amaçlanmaktadır. 4.Sınıf Öğretim Programı ağırlıklı olarak konuşma ve dinleme becerilerine odaklı ve etkin dil kullanımına dayalı bir biçimde tasarlanmış olup aynı zamanda hedef yaş grubunun ilgi ve becerilerine uygun faaliyetler ile desteklenmiştir.

Considering the information about the English language teaching program for the 4th graders, analyze the speaking activity below and evaluate it. Is it enough to talk about free time activities and likes/dislikes? If not, how would you improve it?

 Ask and color or

Questions	Names		
Do you like watching cartoons?	 	 	
Do you like.....?	 	 	
Do you.....?	 	 	
Do.....?	 	 	
.....?	 	 	

(MEB,2018)

Activity 5. Do you think the formulaic expressions are sufficient for 4th graders *Free Times* unit to learn the functions of *Free Times* unit: Explain your reasons.

- Expressing likes&dislikes
- Making simple inquiries
- Asking for clarifications

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Özlem ÇUKURLU AYDIN
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	İngilizce Öğretmenliği
Yüksek Lisans	Sınıf Eğitimi
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	USOS-2018 Sözel Bildiri- Kalıpsal İfadelerin (Formulaic Language) İngilizce Öğretimindeki Önemi: İlkokul Dördüncü Sınıf Kitap İncelemesi ÜYEK-2018 Sözel Bildiri-Özel Yetenekli Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Motivasyon Düzeyi UTEK-2019 Sözel Bildiri -Birlikte Oynayalım Özel Yetenekli Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Motivasyon Düzeyi-Bildiri Tam Metni Birlikte Oynayalım-Bildiri Tam Metni Kalıpsal İfadelerin (Formulaic Language) İngilizce Öğretimindeki Önemi: İlkokul Dördüncü Sınıf Kitaplarının İncelemesi- (Makale) <i>Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi</i>
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	TUBİTAK 4006, 2204a ve 2204b, TEKNOFEST
Çalıştığı Kurumlar	Milli Eğitim Bakanlığı
Tarih	11.11.2021